

Diagnosi dels barris del Poble-sec i la Font de la Guatlla

Districte de Sants-Montjuïc

Setembre 2010

FUNDACIÓ
JAUME
BOFILL



Ajuntament de Barcelona

Informe elaborat per:

Ajuntament de Barcelona

Direcció d'Usos del Temps

Institut d'Educació

Districte de Sants-Montjuïc

Fundació Jaume Bofill

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	6
1.1. Presentació del projecte. Objectius	8
1.2. Com es desplega: fases i metodologia	10
1.3. Característiques del territori	13
2. QUÈ DIUEN ELS AGENTS EDUCATIUS I SOCIALS?	17
2.1. Característiques dels agents educatius i socials del territori	17
2.2. Com es relacionen els agents educatius i socials	21
2.3. L'oferta d'activitats fora de l'horari escolar	29
3. QUÈ DIUEN LES FAMÍLIES?	32
3.1. La participació en el Debat Familiar	32
3.2. Característiques dels infants i de les seves famílies	32
3.3. La participació en activitats fora de l'horari escolar	34
3.4. Necessitats i preferències de les famílies	41
4. IDEES CLAU	51
5. FONTS D'INFORMACIÓ	54
5.1. Agents educatius i socials entrevistats	54
5.2. Centres escolars participants en l'experiència del Debat Familiar	54
5.3. Annex	55

1. INTRODUCCIÓ

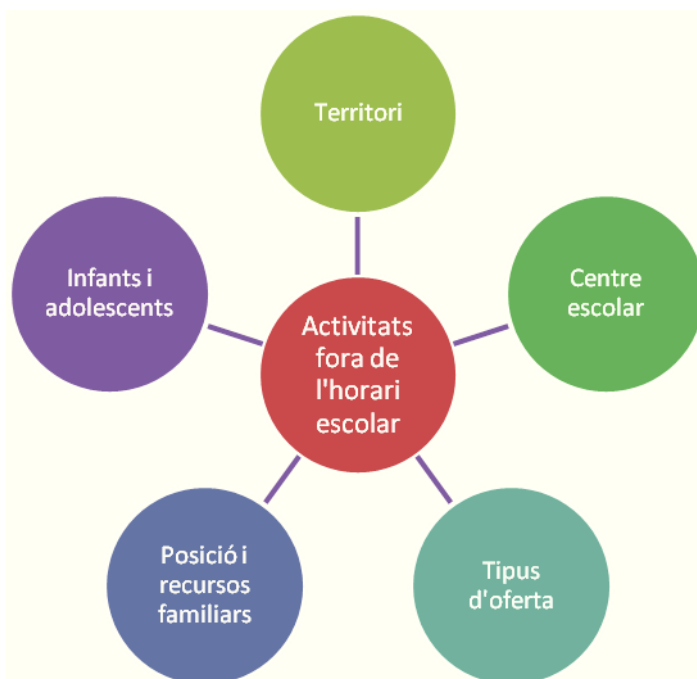
Des de fa uns anys s'estan produint canvis profunds en la nostra societat. Es tracta d'un conjunt de transformacions de caràcter territorial, econòmic, demogràfic i social que estan generant noves realitats familiars i socials, noves necessitats i nous reptes.

Aquest escenari té clares repercussions en la forma d'educar de les famílies i en l'interès creixent en l'oferta d'educació no formal. El resultat és ben clar: les activitats fora de l'horari escolar cada vegada estan adquirint més importància i reconeixement social.

Els motius que expliquen l'emergència de l'educació no formal són molt nombrosos i diversos. Alguns dels factors més destacats són l'increment de la demanda d'espais i de temps per als infants i joves, alhora que se n'exigeix progressivament més qualitat. El desig de donar una educació de qualitat, juntament amb la necessitat de trobar solucions per compatibilitzar els horaris laborals amb els escolars, són les causes principals de l'interès de les famílies per complementar la formació que reben els seus fills i filles a l'escola.

Sabem, però, que no tothom té el mateix tipus de necessitats, mitjans ni preferències, i que la manera com s'organitza el temps fora de l'horari escolar varia molt. La realització d'activitats extraescolars depèn del context social i familiar, i canvia segons les característiques del barri, dels centres escolars, de l'oferta d'activitats, de les famílies i dels infants i joves. Per tant, cal tenir en compte la influència de tots aquests aspectes, sobretot en l'actual context de crisi econòmica, ja que limita tant l'oferta com la demanda d'activitats extraescolars.

Gràfic 1. Condicionants de la participació en activitats fora de l'horari escolar



Conèixer els recursos de què disposen les llars, les estratègies que adopten i les desigualtats que es produeixen, així com les dificultats que tenen els agents promotores a l'hora d'organitzar i dinamitzar l'oferta d'activitats, és cabdal per dissenyar un pla d'acció participat que doni resposta a les necessitats locals.

Aquest informe, per tant, recull les característiques i opinions dels agents educatius i socials i les necessitats i preferències de les famílies dels barris del Poble-sec i la Font de la Guatlla, al districte de Sants-Montjuïc.

1.1. Presentació del projecte. Objectius

Temps de barri, temps educatiu compartit és un programa promogut conjuntament entre la Regidoria d'Usos del Temps, l'Institut d'Educació i els Districtes de l'Ajuntament de Barcelona, en col·laboració amb la Fundació Jaume Bofill. Aquest programa té com a objectius dissenyar i aplicar accions per construir uns usos dels temps i uns espais educatius per als infants i adolescents que contribueixin a l'harmonització laboral i familiar de les famílies, amb actuacions que comportin la implicació dels diferents agents que intervenen en l'àmbit educatiu i social (centres educatius, famílies, serveis, entitats...). En concret, es proposa:

- Contribuir a aconseguir que els barris tinguin una oferta d'activitats educatives fora de l'horari escolar que sigui de qualitat i diversificada.
- Promoure accions educatives en el temps de lleure que afavoreixen l'harmonització del temps en família.
- Reforçar el teixit associatiu i el treball en xarxa entre els agents locals.
- Potenciar l'ús educatiu del temps fora de l'horari escolar mitjançant els patis escolars i altres equipaments públics.

El programa es va iniciar l'any 2005 a tres districtes de Barcelona: el districte de Sants-Montjuïc (barris de Sants, Hostafrancs i la Bordeta), el districte de Gràcia (barris de Penitents, la Salut, Vallcarca i el Coll) i el districte de Nou Barris (barri de la Prosperitat).

L'any 2008 s'hi van incorporar nous territoris: la Marina de Port i la Marina del Prat Vermell (districte de Sants-Montjuïc), les Corts i la Maternitat-Sant Ramon (districte de les Corts), Sant Gervasi-Galvany i el Putget i Farró (districte de Sarrià-Sant Gervasi), Camp d'en Grassot i Gràcia Nova (districte de Gràcia), Navas i el Congrés i els Indians (districte de Sant Andreu) i el Clot i Camp de l'Arpa del Clot (districte de Sant Martí).

L'any 2009, continuant amb l'expansió del programa arreu de la ciutat, es va ampliar de nou el nombre de barris participants: el Fort Pienc i la Sagrada Família (districte de l'Eixample), el Guinardó i Baix Guinardó (districte d'Horta-Guinardó), Ciutat Meridiana, Torre Baró i Vallbona (districte de Nou Barris), Bon Pastor i Baró de Viver (districte de Sant Andreu) i Sant Martí de Provençals i la Verneda i la Pau (districte de Sant Martí).

En el decurs del 2009 i el 2010 s'han afegit al projecte els barris següents: la Barceloneta (districte de Ciutat Vella), el Poble-sec i la Font de la Guatlla (districte de Sants-Montjuïc), l'Antiga Esquerra de l'Eixample, la Nova Esquerra de l'Eixample i Sant Antoni (districte de l'Eixample), el Carmel i la Font d'en Fargues (districte d'Horta-Guinardó), Sant Andreu i la

Sagrera (districte de Sant Andreu), les Roquetes i el Verdum (districte de Nou Barris) i el Poblenou i Provençals del Poblenou (districte de Sant Martí).

Aquest document recull els principals resultats de la diagnosi elaborada entre els mesos de novembre i desembre del 2009 i gener del 2010 als barris del Poble-sec i la Font de la Guatlla, al districte de Sants-Montjuïc.

1.2. Com es desplega: fases i metodologia

Temps de barri, temps educatiu compartit és un projecte d'investigació-acció participativa. Aquesta metodologia facilita que el programa esdevingui un projecte col·lectiu, ja que des del moment de la diagnosi implica les persones que hi participen i les predisposa al desenvolupament de les accions futures.

Tot seguit es descriuen les fases en què es desenvolupa el projecte en cadascun dels territoris:

1. **Diagnosi dels agents.**¹ Realització d'una primera aproximació a la realitat de l'educació en el temps de lleure als barris on es desenvolupa el projecte.
2. **Diagnosi dels infants i les famílies. Consulta als infants i a les seves famílies,** mitjançant una metodologia basada en el Debat Familiar, on es convida a reflexionar en el nucli familiar sobre l'educació en el temps de lleure i els usos socials i educatius del temps.
3. **Procés participatiu.** Definició de les propostes d'intervenció a partir de les fases de diagnosi i mitjançant un procés participatiu amb tots els agents educatius i socials.
4. **Disseny i implementació d'accions.** Planificació de propostes en funció dels resultats de les fases prèvies de diagnosi i elaboració de propostes consensuades entre els agents educatius i socials.

L'informe que teniu a les mans respon a les dues primeres fases del projecte: **la diagnosi dels agents i dels infants i les famílies**, i es divideix en dues parts molt diferenciades: *Què diuen els agents educatius i socials?*, elaborada a partir de la realització d'entrevistes amb els diversos agents educatius i socials del territori (centres educatius, AMPA, entitats, serveis, etc.), i *Què diuen les famílies?*, elaborada a partir dels resultats del Debat Familiar.

La posada en marxa d'aquest projecte en tots els territoris esmentats i en el marc de les diverses diagnosi elaborades ens ha permès constatar que pràcticament tots els barris de la ciutat comparteixen una sèrie d'elements. Aquesta mirada general encapçala l'apartat *Què diuen els agents educatius i socials?*, i posa de manifest les tendències i situacions que es donen de manera global a la ciutat. Aquesta exposició genèrica va seguida d'una mirada més acurada de cada territori, la qual reforça i matisa amb les especificitats pròpies de cada barri

¹ Entenem per «agents educatius i socials» aquelles figures i organitzacions que generen algun tipus d'efecte en l'àmbit de l'educació fora de l'horari escolar, bé a través del disseny i l'execució d'activitats específiques per a infants i joves (*agent directe*), o simplement a través d'una tasca de suport extern —logístic, material, tècnic, etc.— (*agent indirecte*).

el comportament general de la ciutat. Per facilitar-ne la lectura, cadascun d'aquests apartats va precedir del símbol d'una fletxa.

Diagnosi dels agents: què diuen els agents educatius i socials?

La diagnosi dels agents s'ha dissenyat prenent l'eix de la participació com a mitjà per assolir uns objectius determinats, i no pas com a finalitat.

Així, s'han dinamitzat diversos grups de debat amb l'objectiu d'iniciar els agents en la dinàmica del treball en xarxa, i s'ha treballat en la detecció conjunta de les necessitats del territori en l'àmbit de l'educació fora de l'horari lectiu.

Els grups de debat estaven formats per agents de tipologia semblant, guiats per la figura d'un dinamitzador que conduïa el debat grupal i feia aflorar els temes plantejats a partir d'un guió de preguntes estructurades. Aquesta metodologia es basa en la convicció que participar vol dir transformar des d'un primer moment les formes de relació entre els diversos actors educatius i socials del territori per crear noves maneres de construcció col·lectiva del barri, de manera que cadascú es responsabilitza en la mesura que pot d'allò que li pertoca, però sempre en col·laboració amb els altres i partint del consens.²

En concret, aquestes sessions de treball tenien els objectius següents:

- Detectar les característiques dels agents, les relacions que estableixen entre ells i les seves potencialitats i necessitats a l'hora d'organitzar activitats.
- Treballar conjuntament les necessitats i recursos del barri amb relació a l'educació fora de l'horari escolar.

² També es van fer entrevistes individuals amb els centres educatius i quan els debats en grup no es van poder organitzar per problemes d'agenda.

Taula d'entrevistes grupals i individuals realitzades

Tipus d'agent	Nombre d'agents contactats (entrevistats o participants en els grups de debat)
Centre educatiu	11
AMPA	5
Entitat d'educació en el lleure	3
Servei públic	7
Club o associació esportiva	1
Associació o col·lectiu cultural	7

Totes les persones contactades que generen oferta d'activitats van emplenar un qüestionari que ha permès detectar i caracteritzar la major part de les activitats que els agents educatius i socials organitzen als barris del Poble-sec i la Font de la Guatlà.

Per validar la totalitat dels continguts, definir línies d'actuació i prioritzar-les, durant la primavera del 2010 se celebraran sessions participatives amb el conjunt dels agents col·laboradors. Aquesta és una condició necessària per garantir la implicació dels agents educatius i socials al llarg del procés.

Diagnosi dels infants i les famílies: el Debat Familiar

La informació de la diagnosi dels agents es va complementar amb l'opinió de les famílies per tal de conèixer les seves opinions i demandes sobre els temps educatius més enllà de l'horari escolar, així com les seves necessitats pel que fa als usos del temps. Aquesta opinió es va recollir mitjançant el Debat Familiar.

El Debat Familiar és una tècnica utilitzada en metodologies participatives, que pretén extreure dades mesurables de les opinions dels ciutadans envers el tema plantejat. Les opinions recollides, en el cas de ser representatives, poden esdevenir una base sòlida per fer inferències sobre una població més àmplia.

La distribució dels qüestionaris a les famílies es va dur a terme durant el mes de desembre del 2009 gràcies a la implicació dels diferents centres educatius participants.

1.3. Característiques del territori

1.3.1. El Poble-sec i la Font de la Guatlla: algunes consideracions generals

El Poble-sec



Als peus de la muntanya de Montjuïc, el barri del Poble-sec es comença a poblar a la segona meitat del segle XIX sobre uns terrenys amb forts pendents per descongestionar la ciutat emmurallada. Per a molts urbanistes és tracta d'un traçat reticular considerat el primer Eixample de Barcelona, anterior al projectat per Ildefons Cerdà. La seva situació propera a l'antic centre es va aprofitar per desenvolupar la urbanització del territori, a partir del 1858, quan s'inicien les parcel·lacions i l'edificació de cases senzilles per a obrers. Van néixer així les barriades de la França Xica, Santa Madrona i les Hortes de Sant Bertran, que encara avui constitueixen els tres veïnats diferenciats que integren el Poble-sec, juntament amb el petit nucli de la Satàlia.

La Font de la Guatlla



El petit barri de la Font de la Guatlla s'estén entre la Gran Via i el vessant nord-oest de la muntanya de Montjuïc, pràcticament en tot el tram comprès entre les places d'Espanya i

Cerdà. El fet més característic del barri és un petit grup de casetes amb jardí que configuren un espai poc usual a la ciutat. En record de la seva vocació inicial com a ciutat jardí, molts dels carrers tenen nom de flor.

A més d'aquest conjunt, l'edifici més significatiu del barri és la fàbrica Casarramona, (actualment «Caixa Fòrum»), que ha passat a ser una peça més de la important oferta cultural de la ciutat.

1.3.2. Característiques de la població dels barris del Poble-sec i la Font de la Guatlla

Els barris del Poble-sec i la Font de la Guatlla representen el 27,8 % de la població de Sants (dades del 30 juny del 2009); el Poble-sec, amb el 22,23 % de la població, és un dels barris més poblats del districte de Sants-Montjuïc.

La Font de la Guatlla, per contra, és el barri menys poblat, tret de la Marina del Prat Vermell-Zona Franca, on una bona part de la superfície territorial és ocupada per indústria i serveis.

Taula 1. Total d'habitants per barri

Barri	Habitants	% total Sants
El Poble-sec-Parc de Montjuïc	41.018	22,23
La Marina del Prat Vermell-Zona Franca	1.085	0,59
La Marina de Port	30.128	16,33
La Font de la Guatlla	10.336	5,60
Hostafrancs	16.208	8,78
La Bordeta	18.823	10,20
Sants-Badal	24.507	13,28
Sants	42.438	23,00
Total Sants	184.543	100,00

Font: lectura del Padró Municipal d'Habitants (30.06.09). Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Com es pot veure en la taula 3, la població infantil i juvenil (població de 0 a 16 anys) del barri del Poble-sec representa el 21,40 % de la població total del barri, i el 34,49 %, concretament, són infants de 0 a 4 anys, el percentatge més alt de tot el districte. Aquesta dada ens confirma que el Poble-sec ha experimentat al llarg dels últims anys un creixement de població important. El fenomen migratori dels darrers anys ha generat un cert rejuveniment al barri.³

³ Aquesta informació s'ha extret de l'*Estudi de necessitats d'ocupació i desenvolupament econòmic del barri del Poble-sec*, setembre del 2008, Ajuntament de Barcelona, Barcelona Activa, Fundació Pere Tarrés i Fundació CIREM.

El barri de la Font de la Guatlla, en canvi, compta amb un 5,23 % de població infantil i juvenil.

Taula 2. Població infantil i juvenil per edats (de 0 a 16 anys)

Barri	Total	%*	0-4 anys		5-9 anys		10-14 anys		15-16 anys	
			Total	%**	Total	%**	Total	%**	Total	%**
El Poble-sec-Parc de Montjuïc	5.094	21,40	1.757	34,49	1.392	27,33	1.383	27,15	562	11,03
La Marina del Prat Vermell-Zona Franca	180	0,76	46	25,56	63	35,00	43	23,89	28	15,56
La Marina de Port	4.839	20,33	1.485	30,69	1.402	28,97	1.356	28,02	596	12,32
La Font de la Guatlla	1.244	5,23	380	30,55	364	29,26	343	27,57	157	12,62
Hostafrancs	1.920	8,07	651	33,91	505	26,30	541	28,18	223	11,61
La Bordeta	2.459	10,33	767	31,19	692	28,14	682	27,73	318	12,93
Sants-Badal	2.932	12,32	953	32,50	803	27,39	815	27,80	361	12,31
Sants	5.133	21,57	1.672	32,57	1.468	28,60	1.380	26,88	613	11,94
Total Sants	23.801	100,00	7.711	32,40	6.689	28,10	6.543	27,49	2.858	12,01

Font: lectura del Padró Municipal d'Habitants (30.06.09). Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

*Percentatge sobre el total de la població infantil de Sants-Montjuïc.

**Percentatge sobre la població total infantil per barri.

Pel que fa a la distribució territorial de la renda, tots dos barris es troben en posicions molt dispars. Mentre que el Poble-sec té una distribució territorial de la renda que se situa substancialment per sota de la resta de barris del districte de Sants, la Font de la Guatlla és el barri que té un índex més elevat. Els paràmetres de renda del Poble-sec poden condicionar en part la participació dels infants en activitats educatives més enllà de l'escola.

Taula 3. Distribució territorial de la renda⁴

Barri	Població	Índex RFD (Barcelona = 100)
El Poble-sec-Parc de Montjuïc	40.381	70,8
La Marina del Prat Vermell-Zona Franca	1.226	77,2
La Marina de Port	29.618	77,4
La Font de la Guatlla	10.181	91,7
Hostafrancs	15.871	82,5
La Bordeta	18.601	80,8
Sants-Badal	24.274	84,5
Sants	41.280	87,1

Font: lectura del Padró Municipal d'Habitants (01.01.08). Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

⁴ La Renda Familiar Disponible (RFD) per càpita és el volum de renda de què disposen les famílies residents per al consum i l'estalvi, després d'eliminar-ne l'efecte dels impostos que graven les rendes familiars i d'incorporar-hi les transferències rebudes per les famílies procedents del sector públic (prestacions socials) i del sector exterior. El fet que es tracti d'un índex de base 100 significa que l'RFD de tot Barcelona s'igualava a 100 per tal que es pugui comparar fàcilment amb l'RFD de cada barri.

Si examinem el lloc de procedència de la població infantil i juvenil als barris del Poble-sec i la Font de la Guatlla, observem que el Poble-sec acull un nombre significatiu de població infantil i juvenil d'origen estranger (31 %). Aquesta dada no és menor si tenim present que la mitjana de Barcelona és del 18,37 %, i també pot esdevenir un condicionant a l'hora de treballar per les activitats educatives més enllà de l'escola.

Al barri de la Font de la Guatlla, el percentatge d'infants i joves d'origen estranger és lleugerament superior a la mitjana de la ciutat.

Taula 4. Població infantil i juvenil (de 0 a 19 anys) per nacionalitat

Barri	Total	Estrangera		Espanyola	
		Total	%	Total	%
El Poble-sec-Parc de Montjuïc	6.074	1.883	31,00	4.191	69,00
La Marina del Prat Vermell-Zona Franca	218	22	10,09	196	89,91
La Marina de Port	5.779	913	15,80	4.866	84,20
La Font de la Guatlla	1.470	289	19,66	1.181	80,34
Hostafrancs	2.293	523	22,81	1.770	77,19
La Bordeta	2.928	477	16,29	2.451	83,71
Sants-Badal	3.601	697	19,36	2.904	80,64
Sants	6.072	1.150	18,94	4.922	81,06
Total Sants	28.435	5.954	20,94	22.481	79,06

Font: lectura del Padró Municipal d'Habitants (30.06.09). Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

*Percentatge sobre la població total infantil per barri.

2. QUÈ DIUEN ELS AGENTS EDUCATIUS I SOCIALS?

Abans d'iniciar l'anàlisi es vol posar de manifest l'opinió dels agents entrevistats sobre la necessitat que, en el marc del projecte, els barris del Poble-sec i la Font de la Guatlilla es tractin de forma separada a l'hora de treballar en xarxa. Són barris propers, però amb característiques diferents, i estan separats per la Fira de Barcelona, cosa que dificulta que es puguin plantejar necessitats compartides i fórmules de treball conjuntes.

2.1. Característiques dels agents educatius i socials del territori

A escala de tota la ciutat s'ha constatat que els principals promotors d'oferta d'activitats educatives més enllà de l'horari escolar són, en primer lloc i de manera clarament diferenciada, les AMPA dels centres de primària, seguides de les associacions esportives i culturals i dels serveis i equipaments públics.

- Els centres educatius. Les escoles i els instituts de Barcelona no acostumen a ser els promotors directes de l'oferta que es genera als seus centres. Per regla general, aquesta tasca recau en les AMPA, amb les quals solen tenir una bona relació. Tot i així, en determinats casos i per motius molt diversos (centres sense AMPA, AMPA febles, decisions d'organitzar l'oferta des de la pròpia direcció, etc.) són els centres educatius mateixos els que promouen directament l'oferta d'educació no formal per als seus alumnes. En ambdues situacions s'evidencia la preocupació compartida que cal dotar d'atenció i valor les activitats educatives més enllà de l'horari escolar.

Als barris del Poble-sec i la Font de la Guatlilla hi ha:

- Un total de sis centres públics d'educació infantil i primària, tres centres públics d'educació secundària i tres centres concertats (dos d'educació infantil i primària i un que arriba fins al batxillerat). Un dels centres concertats funciona com una cooperativa escolar on els pares integren el Consell Rector del centre. En la major part dels casos, les AMPA s'encarreguen d'organitzar les activitats extraescolars, i la implicació de la direcció dels centres és fonamental. També hi ha dos centres que organitzen directament les activitats en horari no escolar.
- La muntanya de Montjuïc acull quatre centres escolars que queden allunyats del nucli urbà. Això fa que les escoles gaudeixin d'un entorn privilegiat, però a la vegada dificulta l'accés a les activitats educatives de tarda, sobretot a l'hivern.

- Les AMPA. Cal destacar la important tasca que duen a terme les associacions de mares i pares de les escoles concertades, ja que són les que dinamitzen més activitats per als infants i joves en horari no escolar i, per tant, les que acullen un major nombre d'infants. El fet que les AMPA siguin les principals promotores d'oferta d'activitats vol dir que aquestes es desenvolupen majoritàriament dins de l'escola.

El dinamisme de les AMPA, però, no és homogeni. Hi ha AMPA amb un gran potencial de coordinació i d'activitat, que reben molt de suport de les direccions dels centres, hi sintonitzen bé i disposen de capacitat per gestionar activitats, mentre que d'altres són més inactives o reben un escàs suport de les famílies dels centres i tenen més dificultats per poder promoure una oferta diversa.

Als barris del Poble-sec i la Font de la Guatlla també s'observa aquesta heterogeneïtat entre les diferents AMPA:

- Hi ha AMPA febles (tres integrants) i AMPA més actives, formades per comissions. Tot i que es fa evident que com més estructurades estan les AMPA, més capacitat d'organització tenen i més augmenta la facilitat amb què poden promoure activitats, en general, totes les AMPA consultades manifesten que tenen dificultats per implicar les famílies en la dinàmica de l'associació. Segons les entitats consultades, les dificultats són atribuïbles a la manca de temps de les famílies per dedicar hores a l'entitat, així com a la rotació constant dels seus membres.
- En el cas dels centres de secundària, encara s'accentua més la baixa participació de les famílies, exceptuant un IES, on l'oferta és molt específica i compta amb un equip de pares i mares molt actiu pel que fa al funcionament del centre.
- En la majoria dels casos hi ha una bona relació entre l'AMPA i l'escola, i adopten dinàmiques de treball conjuntes en l'organització d'activitats puntuals.
- Les associacions esportives. Són, juntament amb les AMPA, els actors que més quantitat d'oferta generen en els diferents barris de la ciutat. Es tracta d'entitats que promouen l'esport en diverses modalitats (futbol, bàsquet, atletisme, natació, etc.) i que desenvolupen la seva activitat a l'entorn de la pràctica individual i col·lectiva de l'esport infantil i juvenil, sovint de competició. En alguns casos utilitzen equipaments públics i/o escolars per fer les activitats.
- Als barris del Poble-sec i la Font de la Guatlla, les entitats esportives existents comenten que tenen clares dificultats per oferir activitats a preus assequibles a causa

de les despeses que han d'assumir. Creuen que aquest és un dels motius pels quals el ventall de propostes esportives que vénen de mans de les entitats és baix. A la Font de la Guatlilla no hi ha cap entitat esportiva. Per tant, l'oferta d'esports es complementa amb les activitats que promouen directament les AMPA.

- Les associacions culturals. Aquestes entitats desenvolupen activitats relacionades amb un determinat àmbit d'acció cultural (dansa, cant coral, tradicions culturals catalanes, etc.) i representen l'espai principal de participació associativa en temps de lleure per part de joves i famílies. Normalment són entitats molt implicades en la dinamització sociocultural del territori (castellers, diables...).
- En general als barris del Poble-sec i la Font de la Guatlilla l'oferta d'activitats culturals adreçada als infants i joves i promoguda per les entitats és força diversa.
- La major part del teixit associatiu d'àmbit cultural està ubicat al barri del Poble-sec. Aquestes entitats, molt arrelades al territori, encapçalen la dinamització sociocultural del barri. Moltes posen de manifest les dificultats que tenen per tirar endavant una oferta cultural concreta a causa de l'encariment de les propostes com a conseqüència, entre d'altres coses, del cost dels materials, etc. També fan referència a la manca d'espais propis. Així, per poder dur a terme determinades activitats, han d'utilitzar espais del Centre Cívic El Sortidor.
- Les entitats de cultura popular tenen un pes específic, i destaca la important implicació de les famílies en aquest tipus d'activitats. Tot i el potencial aglutinador, moltes d'elles manifesten que tenen dificultats per enfortir-se a causa de la manca de relleu generacional. Cal destacar la iniciativa dels Castellers del Poble-sec, que fan tallers a les escoles amb l'objectiu de donar a conèixer la seva activitat als infants i joves del barri.
- En el cas del barri de la Font de la Guatlilla, hi ha una escola dedicada a la música que gaudeix d'un gran potencial. Aquesta entitat ofereix bona part de l'oferta cultural del barri i està molt vinculada amb el barri de la Marina.
- Les entitats de lleure. Són associacions sense ànim de lucre que organitzen activitats per a infants i joves d'entre 6 i 16 anys, aproximadament, en general els caps de setmana. Les activitats que fan són obertes al barri. En alguns casos, el relleu dels educadors —sovint personal voluntari— i les infraestructures de què disposen no faciliten el

desenvolupament de la seva activitat. La major part d'aquestes entitats reben el suport institucional del tercer sector.

- Als barris del Poble-sec i la Font de la Guatlla les entitats de lleure centralitzen la pràctica totalitat de les activitats educatives durant el cap de setmana. Acullen moltes famílies dels barris, però posen de manifest que tenen dificultats per arribar al col·lectiu de nouvinguts que resideix al barri i que els darrers anys ha augmentat de manera significativa.
- Algunes entitats, a més de dinamitzar el lleure educatiu, també fan una tasca de suport i d'acompanyament dels infants en termes de reforç escolar. El Casal Concòrdia n'és un bon exemple.
- Els serveis i equipaments públics. A la ciutat hi ha una bona xarxa d'equipaments públics que ofereixen programació d'activitats per a infants i joves. Alguns d'aquests serveis organitzen activitats diàries per als infants d'entre 3 i 12 anys, com és el cas de les ludoteques, mentre que d'altres ofereixen programació de tallers (centres cívics) o activitats puntuals i periòdiques (biblioteques). Són serveis i equipaments oberts al barri i proporcionen un nombre elevat i divers d'activitats relacionades sobretot amb l'art, el joc o la lectura.
- Al Poble-sec i la Font de la Guatlla hi ha pocs equipaments esportius de barri, entre altres raons a causa de la proximitat de la muntanya de Montjuïc, on hi ha diversos equipaments que donen resposta a un tipus d'oferta més específica de ciutat, però que a la vegada queden lluny del nucli urbà. Actualment, al barri del Poble-sec hi ha la pista esportiva municipal Les Tres Xemeneies (gestionada per la Coordinadora d'Entitats), que és descoberta. Per tot això, la major part dels agents entrevistats manifesten que el barri necessita un equipament esportiu cobert.
- Els centres cívics tenen un important paper d'enllaç entre els agents socials i associatius del barri, donen suport i fan el seguiment de l'activitat cultural i festiva dels barris, alhora que són un pol d'atracció per a moltes famílies i entitats. També s'ha de remarcar que les entitats locals participen en la gestió dels equipaments: en el cas del Poble-sec mitjançant la Coordinadora d'Entitats, i en el de la Font de la Guatlla mitjançant l'Associació de Veïns i Veïnes.
- Cal destacar l'èxit de projectes com ara *Tarda Jove* (CC El Sortidor), *Vine a jugar al teu barri* (Ludoteca) i *Compartim els patis* que faciliten la cohesió social del barri.

Aquests projectes ofereixen nous espais de joc i sociabilitat per als infants, els joves i les seves famílies.

- El personal dels equipaments assenyala que, si bé es genera una bona oferta, el grau de coneixement que en tenen les famílies no és suficient. Comenten la necessitat que tota l'oferta que fan des dels centres cívics i les entitats se centralitzi, es pugui difondre amb facilitat i s'adapti a les necessitats de tota la població. També posen de manifest els esforços per aconseguir la participació de les famílies nouvingudes, un col·lectiu que pot tenir més dificultats per conèixer l'oferta existent i fer-ne ús.
- Els agents entrevistats posen de manifest la sobreocupació dels diferents equipaments existents, sobretot al barri del Poble-sec, on hi ha més població. També destaquen la manca d'espais de joc lliure dins el perímetre urbanitzat del barri, malgrat la proximitat de la muntanya de Montjuïc, que ofereix molts espais verds i de joc per a infants i joves.

2.2. Com es relacionen els agents educatius i socials

Als diferents barris de Barcelona on s'ha posat en marxa el programa *Temps de barri, temps educatiu compartit* s'ha detectat que la majoria de les vegades les relacions entre els actors es donen de manera bilateral (per a l'ús d'equipaments, per a la transferència d'usuaris, per a l'organització d'activitats, etc.), i d'altres vegades al si de xarxes formals. Aquestes xarxes estan formades per entitats que aglutinen la majoria de les que hi ha en el territori i fomenten el coneixement mutu i l'organització de projectes conjunts. Aquestes «coordinadores» són un element molt facilitador del treball en xarxa. Sovint, aquestes xarxes formals que incideixen en l'àmbit educatiu i cultural són perfectament reconegudes pels agents que en formen part; estan ben estructurades (objectius, funcions, mètodes, etc.), arrelades, disposen de dinàmiques estables de funcionament i serveixen com a marc de coordinació dels agents locals per a la definició i/o desenvolupament de determinats projectes comuns.

- Els barris del Poble-sec i la Font de la Guatlla, malgrat que tots dos estan situats al peu de la muntanya de Montjuïc, no tenen relació entre ells. El fet que estiguin separats pel recinte de la Fira de Barcelona i situats a prop d'altres barris, com ara la Marina o Sant Antoni, respectivament, fa que la relació entre els agents d'aquests barris sigui gairebé inexistent.

Al si de cada barri, la relació entre els agents es caracteritza fonamentalment perquè formen part de xarxes i coordinadores d'entitats, les quals faciliten que el nivell de coneixement entre els actors sigui molt alt.

- Al barri del Poble-sec, la majoria de les entitats estan agrupades en la Coordinadora d'Entitats, que s'encarrega de coordinar i agrupar un gran nombre d'entitats. Això permet un treball organitzat per àmbits que afavoreix la cohesió dels agents, sobretot d'un mateix sector. El fet de formar part d'aquesta coordinadora facilita enormement el coneixement entre els agents, però la pertinença a la xarxa, en canvi, no deriva en una coordinació continuada en el temps per part dels diferents agents, més enllà dels agrupats per sectors. Aquesta coordinació se sol donar, sobretot, a l'hora d'organitzar actes puntuals, com ara la Mostra d'Entitats i activitats del calendari festiu.
- Cal destacar el paper del Pla Comunitari del Poble-sec, que ha generat importants espais i oportunitats de treball compartit entre agents, equipaments i veïns i veïnes del barri. Compta amb diverses comissions que treballen per sectors. Una d'elles és la Comissió d'Infància i Joventut, que actualment està duent a terme diversos projectes, com ara potenciar l'esport extraescolar mitjançant un torneig de bàsquet entre diverses escoles del barri.
- Al barri de la Font de la Guatlla cal destacar l'elevat grau de coneixement mutu entre els diferents agents educatius i socials. És un territori força petit, amb un teixit social escàs, i la majoria dels agents es coneixen. El Centre Cívic facilita un espai de trobada entre les entitats; no obstant això, caldria reforçar la coordinació entre elles per facilitar el treball en xarxa.
- Segons els agents, les dificultats de mobilitat a causa de l'orografia de la zona condicionen lleugerament el grau de compromís i la mobilització de les famílies i dels agents en activitats fora de l'horari escolar. Aquest fet es posa de manifest sobretot a la Font de la Guatlla, on els carrers i l'enllumenat actual no faciliten una mobilitat segura dels infants entre les escoles i els equipaments.
- Un tret comú dels dos territoris és que la coordinació de les entitats de tipologia similar és millor. Els espais de treball generats en el marc d'associacions i coordinadores d'entitats afavoreixen aquests espais de trobada.

- Cal destacar l'aïllament relacional que pateixen les AMPA, ja que la coordinació entre elles o amb altres agents és pràcticament inexistent, tret de la relació que estableixen amb empreses de serveis educatius per a l'organització d'activitats extraescolars.
- Les direccions dels centres escolars públics es caracteritzen per experiències de treball estable que faciliten l'intercanvi de reflexions i per experiències derivades de la tasca educativa; a més a més, dissenyen estratègies comunes per als diversos centres.

Mapa dels agents del Poble-sec

AMPA

Ass. esportives

Unió Veïns PS

Ass. culturals

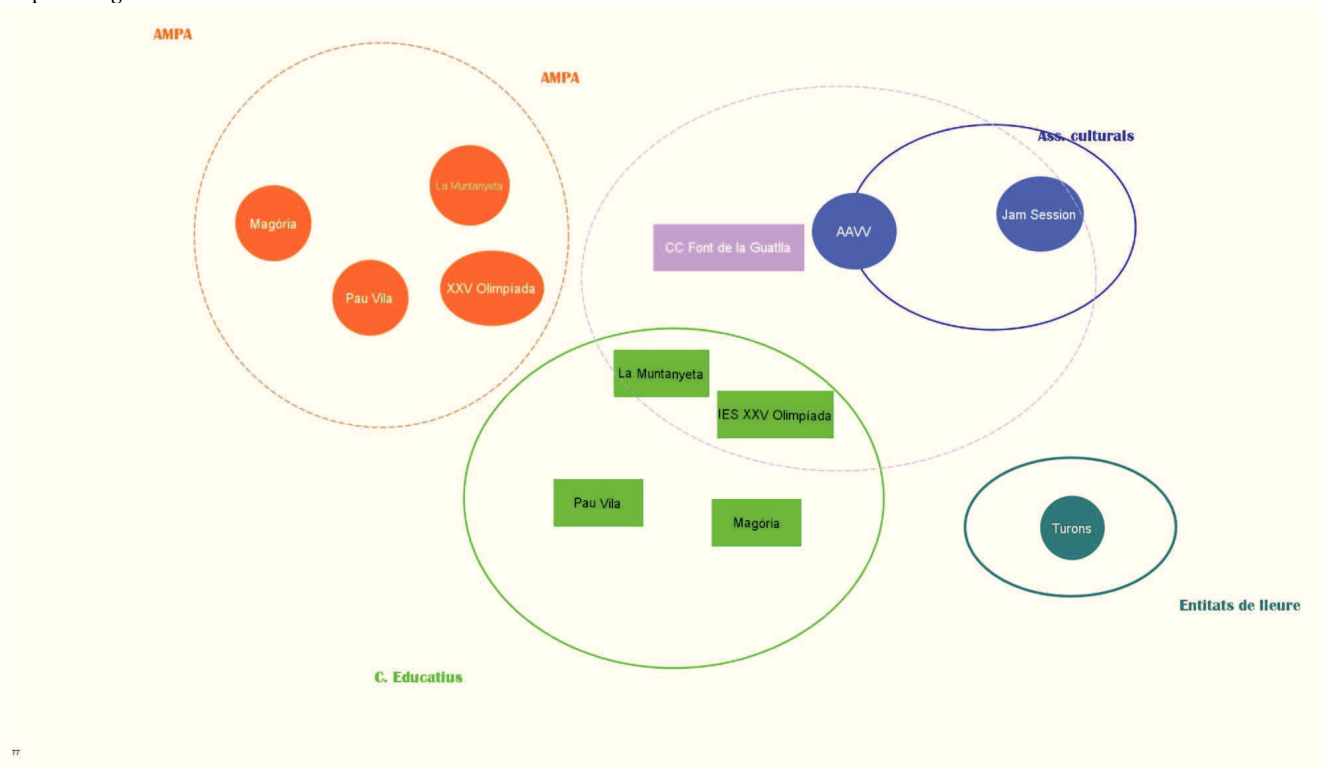
C. Educatius

Coordinadora d'Entitats del Poble-sec

Equipaments i serveis

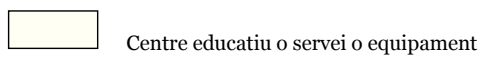
Entitats de lleure

Mapa dels agents de la Font de la Guatlà

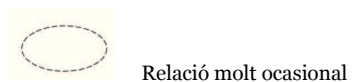


Llegenda:

Nodes:



Intensitat de les relacions:



2.3. L'oferta d'activitats fora de l'horari escolar

La percepció dels agents entrevistats als barris del Poble-sec i la Font de la Guatlla és que l'oferta d'activitats educatives en horari no escolar no és gaire abundant ni diversa. En molts casos aquest fet té relació amb les dificultats que afirmen tenir bona part dels agents per aconseguir arribar al mínim necessari de places ocupades per tirar endavant les activitats. Sovint, el cost econòmic que suposen és un problema per a moltes famílies, que no poden assumir-lo. Segons les dades recollides, el total de places ocupades als barris és de 2.012 sobre una població de 6.338 infants i joves.

Ara bé, segons les dades recollides, l'oferta existent arriba a totes les franges d'edat (de 3 a 16 anys). D'acord amb les xifres obtingudes, els sectors de població que disposen de més activitats al barri són els joves de 12 a 16 anys; aquesta dada es vincula clarament amb les propostes que s'ofereixen en l'espai 12@16: un espai obert on joves d'aquestes edats tenen possibilitats de fer activitats lliurement i d'acollir-se a l'oferta programada.

Taula 5. Distribució de places ocupades segons la franja d'edat

Edat	Places ocupades
3 a 5 anys	19,63
6 a 8 anys	15,31
9 a 11 anys	15,51
12 a 16 anys	49,55
Total	100,00

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades pels agents educatius i socials.

Segons l'oferta recollida entre els agents entrevistats es pot afirmar que la configuració de l'oferta als barris del Poble-sec i la Font de la Guatlla és bàsicament lúdica (39,86 %) i esportiva (26,14 %). Tot i les dificultats esmentades per les entitats esportives quant a practicar esport al barri, aquesta tipologia d'activitats té una presència significativa, encara que és molt menor que la d'altres barris de la ciutat on l'activitat esportiva sovint representa més de la meitat de l'oferta existent en un territori. L'àmbit artístic és el tercer sector que ofereix més possibilitats d'oferta al barri (17,10 %). La resta d'àmbits educatius tenen poca incidència en el total de l'oferta existent.

Taula 6. Distribució de places ocupades segons el tipus d'activitat

Tipus d'activitat	Places ocupades
Esportiva	26,14
Artística	17,10
Acadèmica	4,52
Educació en el lleure	2,98
Cultural	4,97
Reforç escolar	4,42
Lúdica	39,86
Total	100,00

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades pels agents educatius i socials.

Del total d'activitats recollides que s'ofereixen al barri, gairebé la meitat les organitzen els equipaments públics (centres cívics bàsicament). Les AMPA i els centres educatius gestionen el 37 % de l'oferta. Així doncs, els serveis públics, les AMPA i els centres educatius són els principals promotors d'oferta educativa fora de l'horari lectiu. Les entitats esportives i culturals tenen poc pes específic en l'organització directa d'activitats educatives.

Taula 7. Distribució de places ocupades segons el tipus d'agent

Tipus d'agent	Places ocupades
Centres educatius	16,90
Serveis públics	48,71
Associacions esportives	4,77
Entitats d'educació en el lleure	2,98
Associacions culturals	5,37
AMPA	21,27
Total	100,00

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades pels agents educatius i socials.

En canvi, si parlem de les activitats de tipus puntual (que no segueixen la periodicitat d'un curs acadèmic, sinó que es fan uns dies concrets), les entitats culturals són sens dubte les que gestionen oferta amb més freqüència.

Taula 8. Distribució de places puntuals ocupades segons el tipus d'agent

Tipus d'agent	Places ocupades
Serveis públics	26,20
Associacions esportives	5,90
Associacions culturals	59,04
AMPA	8,86
Total	100,00

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades pels agents educatius i socials.

El major nombre de places ocupades en activitats esportives estan destinades als infants de 6 a 8 anys, seguits dels de 9 a 11 anys, mentre que per als més joves és pràcticament inexistent. En canvi, l'oferta lúdica s'adreça bàsicament als joves d'entre 12 i 16 anys (70,31 %) i als infants de 3 a 5 anys. Les activitats artístiques estan ocupades, sobretot, pels més petits (25,57 %).

Taula 9. Edat dels participants segons el tipus d'activitat

Tipus d'activitat	3 a 5	6 a 8	9 a 11	12 a 16
Esportiva	38,23	60,39	49,36	3,51
Artística	25,57	19,16	12,82	14,44
Acadèmica	0,00	9,74	12,82	2,11
Educació en el lleure	0,76	3,25	4,49	3,31
Cultural	9,87	7,47	6,73	1,71
Reforç escolar	0,00	0,00	13,78	4,61
Lúdica	25,57	0,00	0,00	70,31
Total	100,00	100,00	100,00	100,00

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades pels agents educatius i socials.

Quant a les activitats puntuals,⁵ les d'àmbit cultural són les que aglutinen infants i joves de totes les edats, i els més petits són els que fan més activitats d'aquest tipus. Les activitats puntuals artístiques són més minoritàries i s'adrecen principalment als nens i nenes de 9 a 11 anys i als joves de fins a 16 anys.

Taula 10. Edat dels participants segons el tipus d'agent

Tipus d'agent	3 a 5	6 a 8	9 a 11	12 a 16
Centres educatius	25,32	47,08	27,56	0,90
Serveis públics	21,77	0,00	0,00	89,67
Associacions esportives	4,56	5,84	8,01	3,51
Entitats d'educació en el lleure	0,76	3,25	4,49	3,31
Associacions culturals	11,90	7,47	6,73	1,71
AMPA	35,70	36,36	53,21	0,90
Total	100,00	100,00	100,00	100,00

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades pels agents educatius i socials.

L'anàlisi de les dades recollides demostra el predomini de les AMPA i dels centres educatius a l'hora d'oferir activitats per als més petits, així com la clara disminució d'aquesta oferta entre els joves de 12 a 16 anys. Les associacions esportives i les entitats de lleure concentren

⁵ Quan parlem d'activitats puntuals ens referim a les que no tenen una periodicitat marcada al llarg del curs.

la seva oferta en les franges d'edat compreses entre els 6 i els 11 anys. Aquesta taula també posa de relleu que l'oferta per als joves recau en un servei públic: l'. L'espai ja anteriorment anomenat 12@16

Als barris del Poble-sec i la Font de la Guatlla, les activitats esportives les organitzen sobretot les AMPA i els centres educatius, i en menor mesura les entitats esportives. Les activitats artístiques recauen majoritàriament en les AMPA i els equipaments públics. Això il·lustra les dificultats manifestades per les entitats esportives i culturals a l'hora de tirar endavant activitats educatives més enllà de l'horari escolar. Cal destacar el fet que les activitats de tipus acadèmic —com ara el reforç escolar— les organitzin fonamentalment les AMPA, les escoles i els serveis públics.

Taula 11. Tipus d'activitat segons el tipus d'agent

Tipus d'agent	Esportiva	Artística	Acadèmica	Educació en el lleure	Cultural	Reforç escolar	Lúdica
Centres educatius	40,11	12,79	54,95	0,00	0,00	22,47	1,87
Serveis públics	0,00	41,86	23,08	0,00	0,00	31,46	98,13
Associacions esportives	18,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Entitats d'educació lleure	0,00	0,00	0,00	1000	0,00	0,00	0,00
Associacions culturals	0,00	2,33	0,00	0,00	1000	0,00	0,00
AMPA	41,63	43,02	21,98	0,00	0,00	46,07	0,00
Total	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades pels agents educatius i socials.

3. QUÈ DIUEN LES FAMÍLIES?

3.1. La participació en el Debat Familiar⁶

En total, vuit centres escolars dels barris del Poble-sec i la Font de la Guatlla han participat en l'experiència i han distribuït els qüestionaris entre els seus alumnes de primària. Dels vuit centres participants, sis són de titularitat pública i dos són centres concertats.

Dels 1.947 alumnes matriculats als centres escolars participants, 1.030 han retornat el qüestionari contestat. Això representa una participació del 52,9 %, xifra molt elevada si es tenen en compte altres experiències similars.

3.2. Característiques dels infants i de les seves famílies

El conjunt d'infants que han contestat el qüestionari està format per un percentatge més elevat de noies (52,3 %) que de nois (47,7 %). Pel que fa al cicle educatiu, el 34,4 % estan cursant el cicle inicial, el 28,3 % el mitjà i el 37,3 % el superior.

Respecte al lloc de naixement, el 19,8 % dels infants participants són d'origen estranger. Aquesta xifra varia en els dos barris. Al Poble-sec hi han participat molts més infants nascuts fora de Catalunya (22,2 %) que a la Font de la Guatlla (12,9 %). En tots dos territoris predominen els infants nascuts a Amèrica, seguits, amb menor presència, dels procedents de països asiàtics.

Les famílies enquestades són poc nombroses, atès que el 43,9 % estan formades per quatre membres i el 20,9 % per tres persones. Aquestes dades expliquen que gairebé la meitat dels infants només tinguin un germà o germana, i que un de cada quatre sigui fill/a únic. Les llars del Poble-sec són una mica més nombroses que les de la Font de la Guatlla.

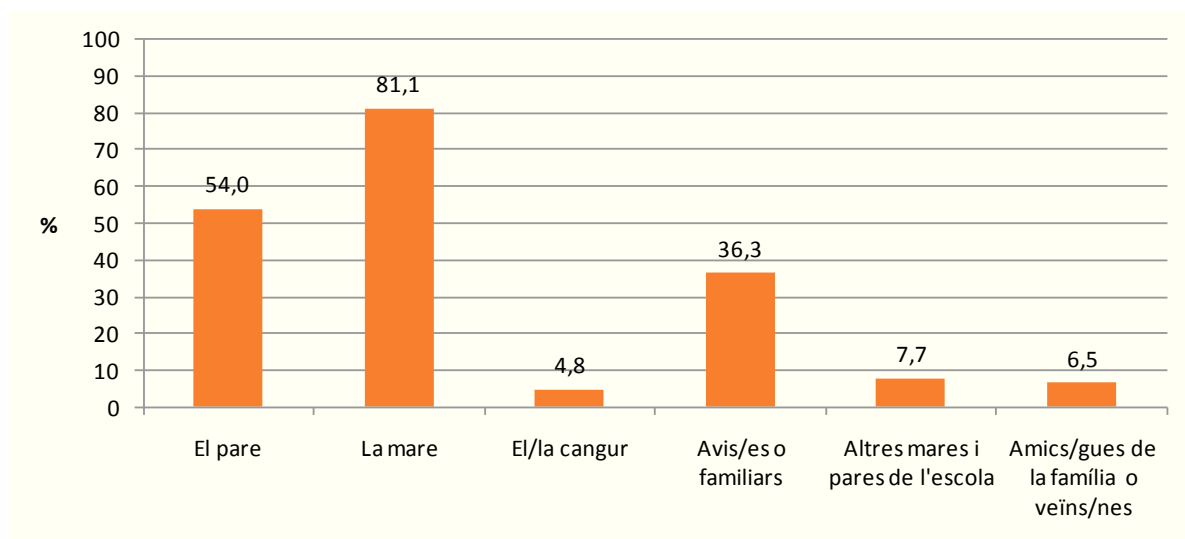
Pel que fa a l'estatus socioeconòmic, tal com s'ha vist anteriorment amb l'indicador de renda, el del Poble-sec és més baix que el de la Font de la Guatlla. La major part dels pares tenen estudis primaris o secundaris i treballen jornades de més de 40 hores. Amb tot, en el moment de fer l'enquesta el 12 % van declarar que no treballaven. Entre les mares també són majoria les que tenen estudis primaris i secundaris i, malgrat que prop del 30 % no treballaven quan van ser enquestades, les que tenen una feina remunerada solen fer jornades d'entre 30 i 40 hores.

⁶ Nota per al lector/a: tot seguit s'exposen els resultats de l'estudi elaborat a partir del Debat Familiar. No obstant això, per tal de facilitar-ne la lectura i comprensió, només s'han inclòs les taules i els gràfics més indispensables; la resta es pot consultar a l'Annex. Els resultats s'expressen en percentatges.

L'organització familiar i l'acompanyament als centres educatius

El 81,7 % dels infants tenen una persona que els recull a la sortida de l'escola i els acompanya a casa. Habitualment, aquesta persona és algun membre de la família i en vuit de cada deu casos és la mare qui fa aquesta tasca. Els pares la fan en cinc de cada deu casos. Els altres familiars, avis i àvies, fan aquest acompanyament en prop del 40 % dels casos. El recurs a cangurs és força menys freqüent (4,8 %), així com l'ajuda d'altres pares i mares de l'escola (7,7 %) o d'amics/gues de la família (6,5 %).

Gràfic 2. Acompanyament dels fills/es a casa (% de resposta múltiple)



Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

A la Font de la Guatl·la és més freqüent que algun membre de la família vagi a buscar els infants a l'escola que al Poble-sec, on aquesta tasca està més repartida i fins i tot s'acudeix a altres pares i mares de l'escola i a amics/gues i veïns/es.

La situació laboral de les famílies és un factor clau. La necessitat de recórrer a altres persones per acompanyar els nois i noies a casa és especialment significativa quan els pares, i sobretot les mares, arriben a casa més enllà de les 18 hores. En aquests casos, el recurs als avis i àvies és majoritari, mentre que la contractació de cangurs es dona entre les persones amb un estatus social més elevat.

3.3. La participació en activitats fora de l'horari escolar

El 65,1 % dels infants fan alguna activitat fora de l'horari escolar. No obstant això, aquesta xifra difereix força entre els dos barris: a la Font de la Guatl·la és on hi ha més infants que

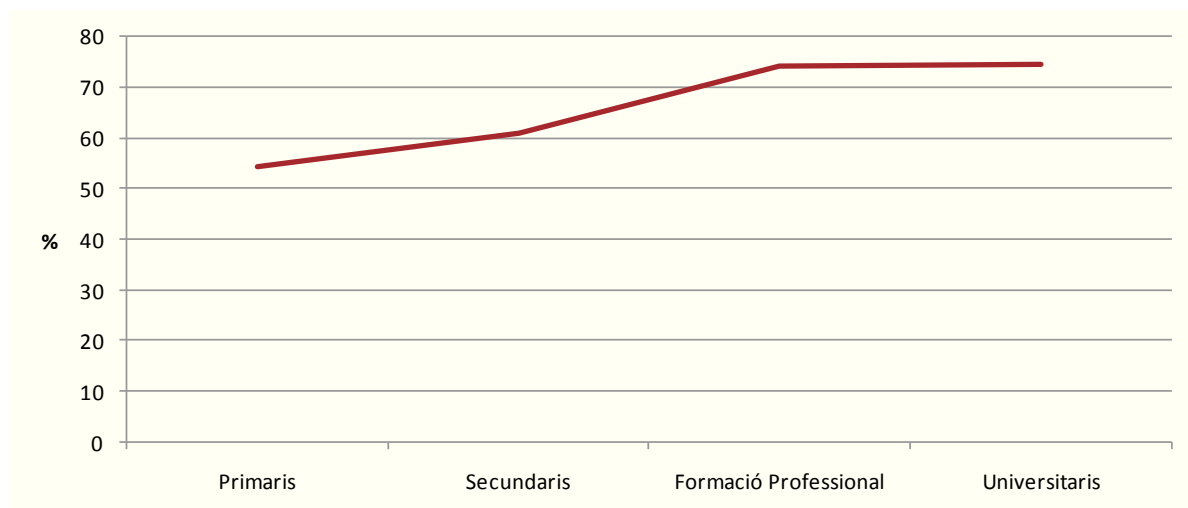
fan activitats extraescolars (75,5 %), mentre que al Poble-sec la realització d'aquest tipus d'activitats és menys freqüent (61,5 %).

Com es veurà al llarg de l'informe, aquesta diferència s'explica fonamentalment pel diferent perfil dels dos territoris, de l'oferta existent i de la situació socioeconòmica de les famílies que hi viuen.

La manera d'organitzar el temps fora de l'horari escolar i el tipus de participació en les activitats extraescolars depenen de múltiples factors, sobretot de les característiques i dels recursos familiars, de l'horari laboral dels progenitors i del seu nivell cultural.

Si analitzem aquesta dada amb més profunditat, trobem diferències significatives segons l'estatus social dels pares i mares. Un indicador és el nivell d'estudis, que reflecteix que els fills i filles de pares i mares amb estudis secundaris i universitaris tenen una participació superior en activitats extraescolars. Malgrat que la major part de la població valora la importància d'aquestes activitats per a l'educació dels infants, les persones de classe mitjana i alta —sobretot les que tenen un nivell d'estudis elevat— són les que estan més interessades a complementar la formació escolar dels seus fills i filles.

Gràfic 3. Participació en activitats extraescolars segons el nivell d'estudis de la mare (%)



Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

Un altre indicador és la capacitat econòmica de la llar: la realització d'activitats augmenta d'acord amb la categoria professional dels progenitors. En definitiva, la posició socioeconòmica de les famílies condiciona la seva capacitat per pagar activitats extraescolars. Una conseqüència clara és que els infants dels centres concertats fan més activitats fora de l'horari lectiu que els dels centres públics (70,6 % vs. 63,2 %).

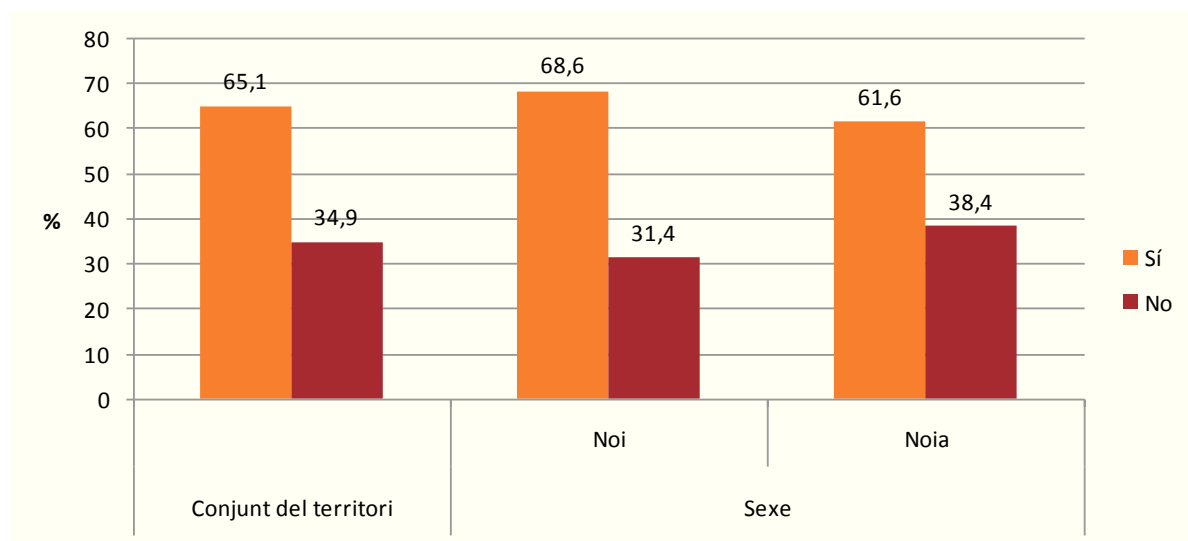
En aquest mateix sentit, la participació dels nois i noies pertanyents a famílies més nombroses és inferior a la de la resta, possiblement perquè tenen més dificultats per assumir el cost de les activitats extraescolars de tots els fills i filles. També és més baixa entre els infants nascuts a l'estranger o els fills i filles de pares estrangers.

Ara bé, la capacitat econòmica no és l'únic aspecte familiar rellevant. També ho és la necessitat d'utilitzar les activitats extraescolars com a recurs de compatibilització dels horaris escolars i laborals. Les dades demostren que, efectivament, la taxa de realització d'activitats fora de l'horari escolar augmenta de forma substancial quan el pare o la mare treballen a jornada completa. És més, quan els pares o les mares fan jornades extenses o arriben a casa més enllà de les 18 hores, és més freqüent que els seus fills i filles realitzin activitats extraescolars.

Aquestes xifres confirmen que la possibilitat de fer activitats depèn de la situació econòmica i laboral de cada llar. Amb tot, segons es veurà més endavant, la major part de les famílies voldrien complementar la formació que els seus fills i filles reben a l'escola.

A banda de la influència de les característiques dels pares i mares, també és interessant observar que la realització d'activitats varia entre els infants mateixos. Tal com ja s'ha constatat en altres recerques, els nois i les noies usen el temps de lleure de manera diferent. Una mostra n'és el fet que les noies (61,6 %) fan menys activitats fora de l'horari escolar que els nois (68,6 %).

Gràfic 4. Participació en activitats extraescolars segons el sexe (%)



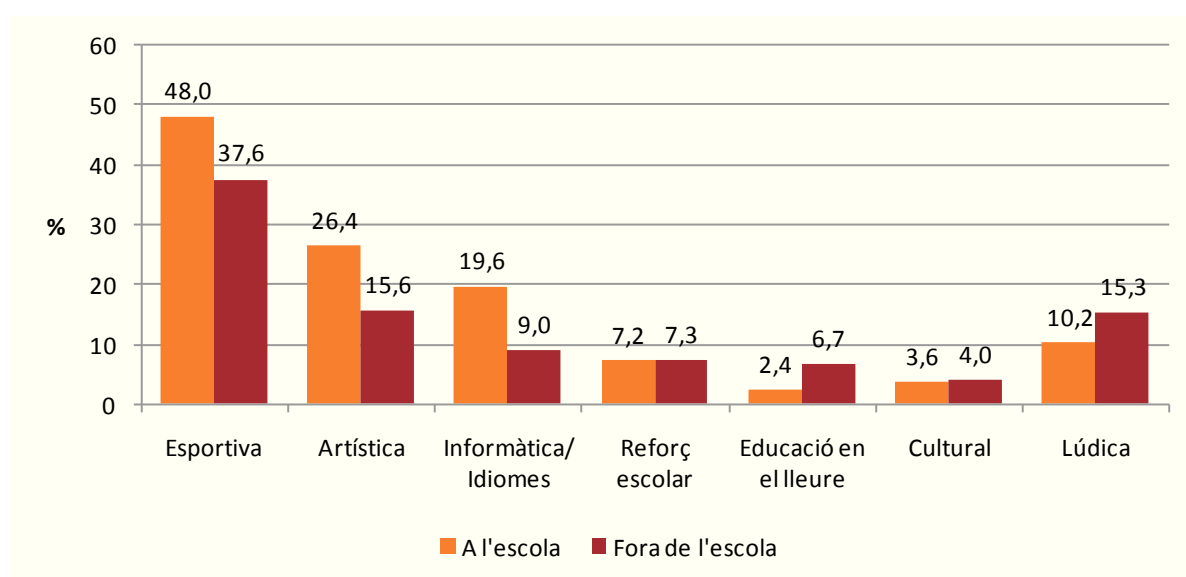
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

Els tipus d'activitats i el lloc de realització

Les activitats extraescolars es realitzen a l'escola i a fora de l'escola en un percentatge similar.

L'activitat més estesa és l'esportiva (el 48,0 % a l'escola i el 37,6 % a fora), seguida de les disciplines artístiques (26,4 % i 15,6 %, respectivament), i d'informàtica i idiomes (19,6 % i 9,0 %). A més a més, també hi ha un nombre significatiu d'infants que fan activitats lúdiques fora de l'escola (15,3 %).

Gràfic 5. Tipus d'activitat i espai de realització (% de resposta múltiple)



Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

Es detecten diferències importants en els tipus d'activitats realitzades per part dels nois i de les noies, la qual cosa confirma, com ja s'ha evidenciat en estudis anteriors, que les diferències entre els nois i les noies es generen en les edats primerenques. Les dades obtingudes són el reflex d'uns hàbits que reproduïxen uns estereotips de gènere tradicionals: malgrat que l'esport és l'activitat més habitual en tots dos grups, els nois la fan més sovint que les noies, que tendeixen a dedicar més temps a les activitats de caràcter artístic, formatiu i cultural.

Taula 12. Tipus d'activitat i espai de realització segons el sexe (% de resposta múltiple)

Activitat	A l'escola		Fora de l'escola	
	Nois	Noies	Nois	Noies
Esportiva	56,3	40,6	46,0	30,0
Artística (música, arts plàstiques, teatre, dansa)	20,3	31,9	8,2	22,5
Informàtica, idiomes	17,8	21,0	8,4	9,4
Reforç escolar	6,7	7,8	5,6	9,2
Educació en el lleure	2,3	2,7	5,6	7,6
Cultural (castellers, banda de música, coral)	2,5	4,6	3,6	4,6
Lúdica	10,9	9,4	15,7	14,3

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

Malgrat que predomina l'esport, quan els infants es fan més grans diversifiquen els tipus d'activitats: disminueix la realització d'activitats lúdiques i augmenta la dedicació formativa: reforç escolar, idiomes i informàtica.

Pel que fa a les característiques de les famílies, abans s'ha comentat que la seva posició econòmica és determinant a l'hora de poder pagar o no activitats extraescolars. És més, la realització d'activitats fora de l'escola és més freqüent a les llars on els pares i les mares tenen un nivell d'estudis superior o ocupen una categoria professional alta.

El temps dedicat a les activitats fora de l'horari escolar

De mitjana es fan activitats extraescolars 2,6 dies a la setmana. Les activitats es fan majoritàriament entre el dilluns i el dijous. El divendres és el dia laborable amb menys activitats. Durant el cap de setmana també hi ha un volum considerable d'activitats, sobretot el dissabte al matí i fora del centre escolar (destaquen les esportives, les d'educació en el lleure i les lúdiques).

Taula 13. Dies de la setmana de les activitats segons el sexe (% de resposta múltiple)

	Conjunt del territori	Sexe	
		Nois	Noies
Dilluns	45,5	44,5	46,7
Dimarts	45,0	46,1	44,1
Dimecres	45,4	47,5	44,1
Dijous	45,4	46,1	44,3
Divendres	33,4	34,0	34,0
Dissabte	27,6	32,4	21,9
Diumenge	14,7	14,7	14,0

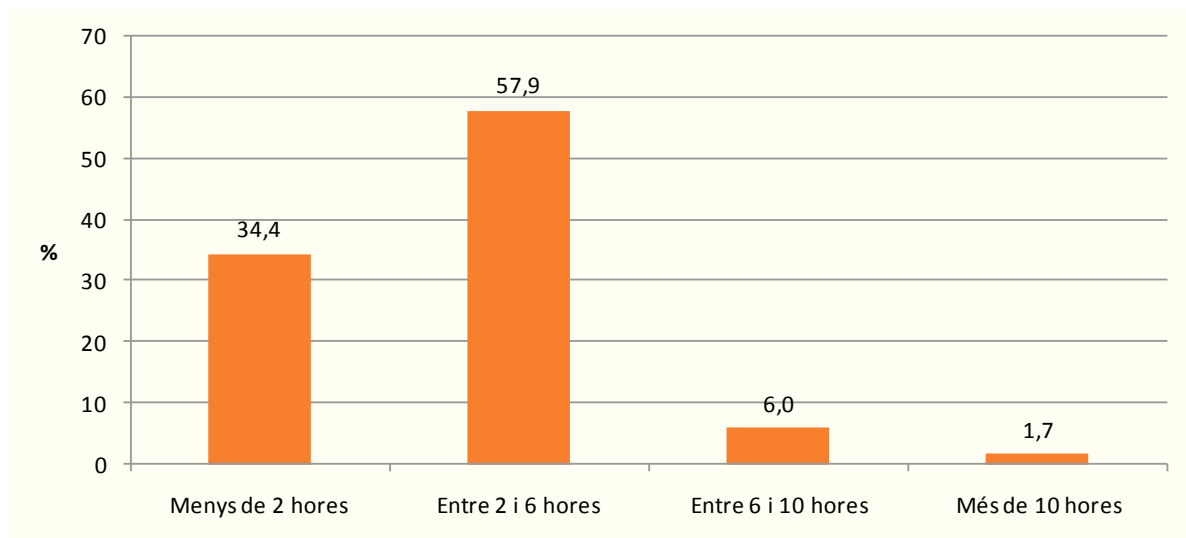
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

La concentració d'activitats de dilluns a dijous es dona tant entre els nois com entre les noies. Tot i així, ells acostumen a fer més activitats el dissabte al matí que no pas elles, ja que aquests dies hi ha molta activitat esportiva.

Pel que fa a l'edat, els més petits concentren les activitats en els dies laborables. A partir dels 8 anys comença a augmentar la realització d'activitats en cap de setmana.

Quant al temps de dedicació a les activitats extraescolars, majoritàriament és d'entre 2 i 6 hores setmanals, i augmenta a mesura que els infants es fan més grans.

Gràfic 6. Temps dedicat a les activitats extraescolars (%)



Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

El temps invertit a fer activitats extraescolars està estretament vinculat amb la realitat familiar i el tipus de recursos econòmics, socials i temporals de què es disposa.

En aquest sentit, les dades assenyalen una estratègia familiar clarament relacionada amb les dificultats quotidianes de compatibilització horària: la realització d'activitats extraescolars és més intensa —en dies i hores— a les llars on la mare treballa a jornada completa, en particular quan no arriba a casa fins passades les 18 hores.

Les activitats i la participació de les famílies

La relació de les famílies amb l'escola i el seu grau d'implicació en la dinamització del centre esdevé un element fonamental per explicar la participació dels seus fills i filles en l'oferta

d'activitats fora de l'horari escolar. Les famílies més implicades també són les que participen més en les activitats extraescolars.

La implicació dels pares i mares en les AMPA és relativament baixa, atès que el 72,8 % de les famílies declaren que hi participen poc o mai. Això es dona en un context general de poca participació en activitats associatives, ja que el 88,9 % de les famílies pràcticament no participen mai en associacions culturals, veïnals ni solidàries.

La implicació familiar és superior quan es tracta de reunions convocades per l'escola, en què l'assistència habitual és del 74,3 %.

Tal com confirmaven els agents entrevistats, les famílies de la Font de la Guatlla presenten un nivell d'implicació en l'escola més alta que les del Poble-sec (tant pel que fa a activitats i reunions de les AMPA com a les reunions convocades per l'escola).

Els pares i mares amb més nivell formatiu participen en les activitats i reunions de l'AMPA i de les escoles amb més freqüència que la resta.

Taula 14. Grau de participació (%)

	Associacions culturals, veïnals, etc. de la ciutat	Assistència a les reunions convocades per l'escola	Participació en les activitats de l'AMPA
Molt	3,5	58,6	11,7
Bastant	7,6	15,7	15,5
Poc	24,9	21,1	36,5
Mai o quasi mai	64,0	4,6	36,3
Total	100,0	100,0	100,0

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

La informació sobre les activitats

El 87,9 % de les famílies consideren que estan força ben informades de les activitats que es fan a les escoles fora de l'horari escolar. El nivell d'informació sobre les activitats que es fan fora de l'àmbit escolar és menor, i només el 62,9 % de les famílies afirmen que n'estan ben informades.

Taula 15. S'està ben informat de les activitats extraescolars? (%)

	De l'escola	De fora de l'escola
Totalment d'acord	49,5	28,3
Força d'acord	38,4	34,6
Poc d'acord	9,1	25,5
Gens d'acord	3,1	11,6
Total	100,0	100,0

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

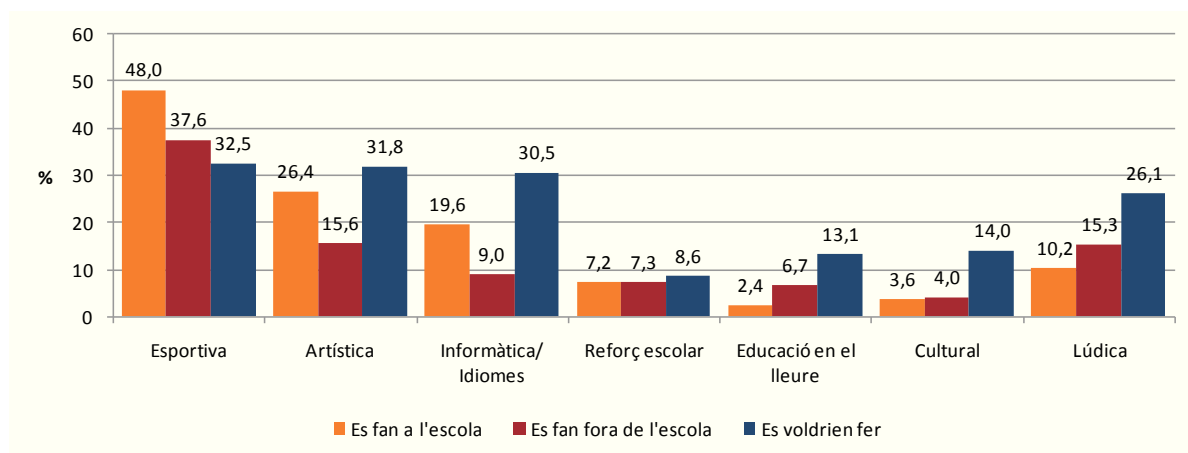
És rellevant observar que les llars que disposen de més informació són les que ja participen d'alguna manera en les activitats extraescolars, la qual cosa vol dir que s'han interessat per l'oferta existent.

3.4. Necessitats i preferències de les famílies

Les activitats que es voldrien fer

Malgrat que el 65 % dels infants fan alguna activitat fora de l'horari escolar, la demanda d'activitats és força elevada. El 83,5 % dels infants farien alguna activitat extraescolar que actualment no fan. En aquest sentit, les activitats més sol·licitades són les esportives, les artístiques, les d'informàtica i idiomes i les lúdiques, que coincideixen amb les activitats més freqüents.

Gràfic 7. Les activitats que es fan i les que es voldrien fer (% de resposta múltiple)

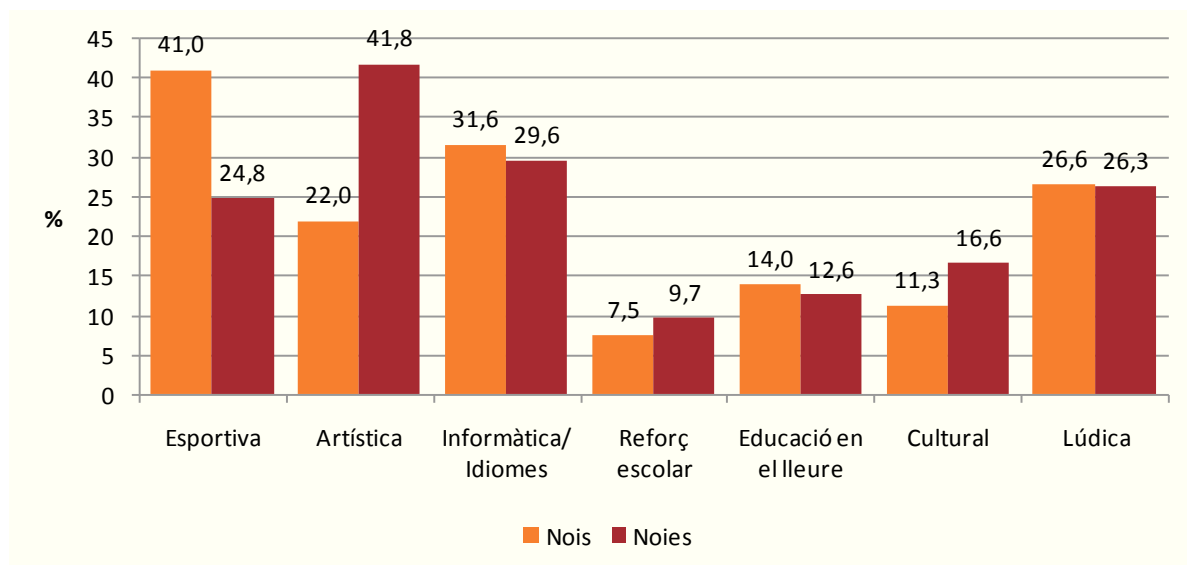


Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

Les noies estan més interessades a fer alguna activitat, especialment de caire artístic. També demanen fer activitats esportives, d'informàtica i idiomes i activitats lúdiques i culturals. Els

nois reiteren l'interès per la pràctica esportiva, però també sol·liciten activitats d'informàtica i idiomes i lúdiques.

Gràfic 8. Activitats extraescolars que es voldrien fer segons el sexe (%)



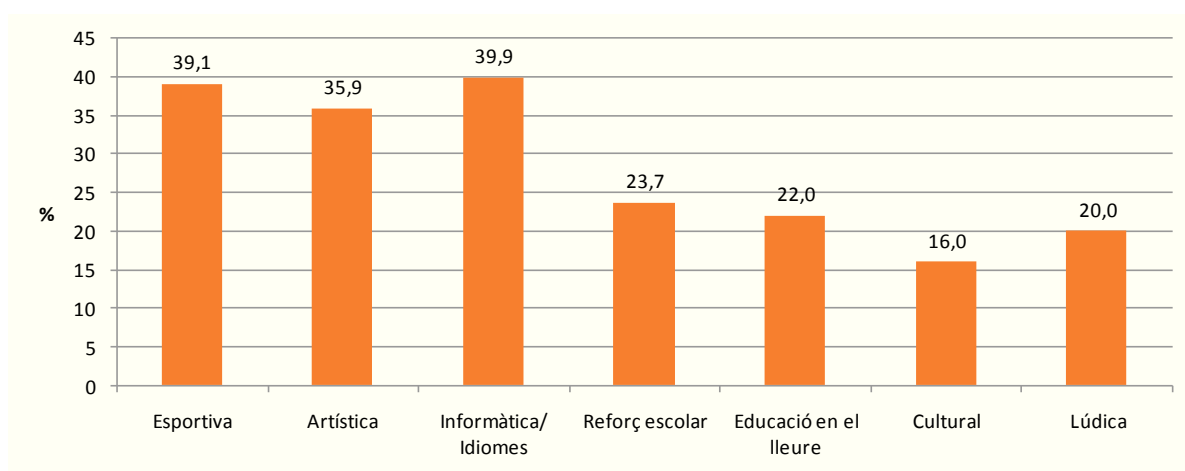
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

Necessitats d'informació

El 84,6 % de les famílies voldrien rebre més informació sobre alguna activitat extraescolar.

Les activitats que desperten més interès són les d'informàtica i idiomes, les esportives i les artístiques, que també coincideixen amb les activitats en què la participació és més elevada, tot i que l'educació en el lleure, el reforç escolar i les activitats culturals i lúdiques també criden l'atenció.

Gràfic 9. Activitats extraescolars sobre les quals es voldria tenir més informació (% de resposta múltiple)



Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

Una vegada més es constaten certes diferències de gènere en les demandes. Malgrat que l'interès per disposar d'informació és similar en tots dos casos, la principal diferència és que les famílies sol·liciten amb molta més freqüència informació sobre activitats artístiques per a les noies i esportives per als nois.

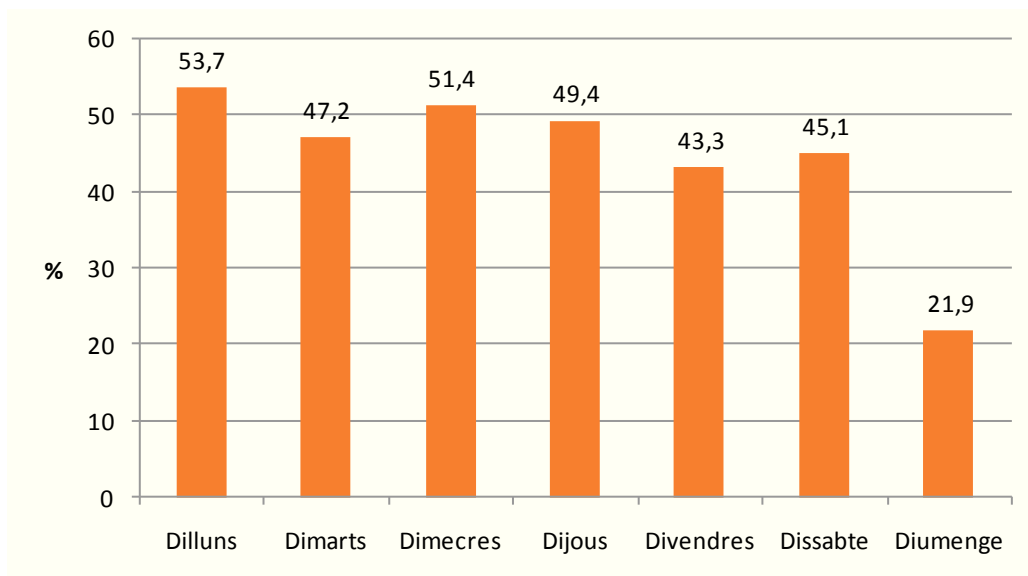
Les preferències d'horaris de les activitats

Els dies preferits per fer les activitats extraescolars són de dilluns a dijous, que coincideixen amb els dies en què ja es fa la major part de les activitats. Amb tot, cal dir que el percentatge d'infants que voldrien fer activitats entre el divendres i el diumenge és superior al dels que realment en fan. És a dir, hi ha una demanda explícita de més activitats en cap de setmana.

Al Poble-sec hi ha una demanda similar de les activitats que es fan de les 16:30 a les 18:00 hores i de les 18:00 a les 20:00 hores. A la Font de la Guatlla, en canvi, hi ha més preferència per la primera franja horària.

Un dels resultats més rellevants de l'enquesta és que els dies laborables hi ha una demanda superior d'activitats per als infants més petits, mentre que els caps de setmana se sol·licita una oferta més àmplia per als més grans.

Gràfic 10. Dies de la setmana en què es voldria tenir més oferta d'activitats extraescolars per als fills/es (% de resposta múltiple)



Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

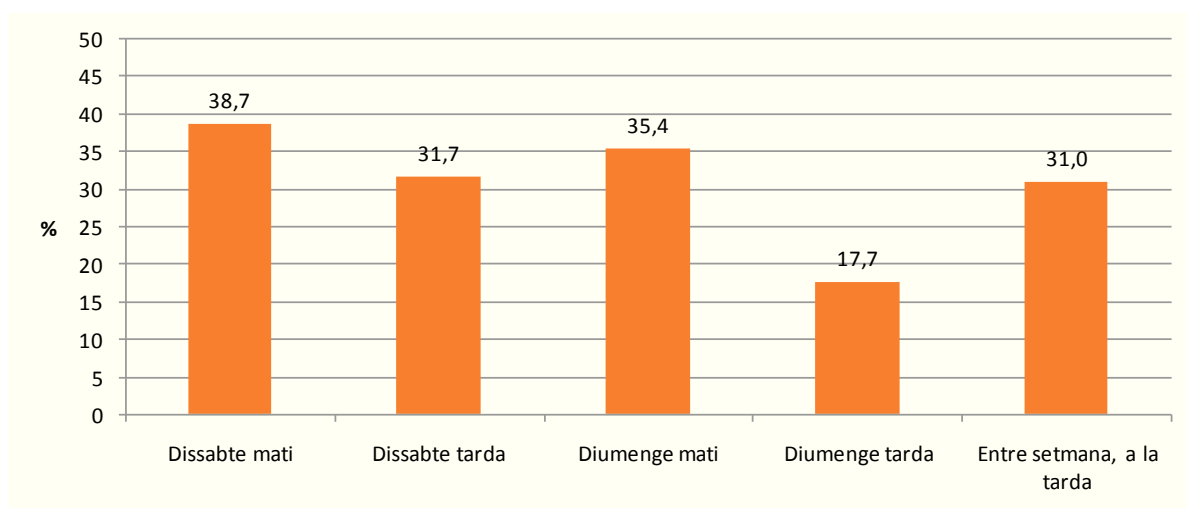
Els horaris més sol·licitats també varien en funció de l'edat: així, pel que fa als infants més petits, la franja més sol·licitada és de les 16.30 a les 18.00 hores, mentre que per als més grans és la compresa entre les 18.00 i les 20.00 hores. Quant als caps de setmana, el dissabte augmenta la demanda d'activitats per als més grans, i el diumenge per als més petits.

Les preferències horàries dels nois i les noies per a les activitats entre setmana són molt similars, però se sol·licita més oferta en cap de setmana per als nois que per a les noies. L'aspecte que més influeix en la tria d'horaris és la jornada laboral dels pares i mares: com més augmenten les hores dedicades al treball remunerat, sobretot quan s'arriba a casa després de les 18 hores, més elevat és l'interès per realitzar activitats els dies laborables i a segona hora de la tarda.

Pel que fa a les activitats realitzades en família, les franges horàries més sol·licitades són el dissabte i el diumenge al matí. També hi ha una important preferència per fer activitats el dissabte a la tarda i entre setmana a la tarda. És menys freqüent demanar activitats en família el diumenge a la tarda.

A mesura que els infants es fan grans, la demanda d'activitats familiars és menor.

Gràfic 11. Horaris en què es voldria disposar de més activitats familiars (% de resposta múltiple)



Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

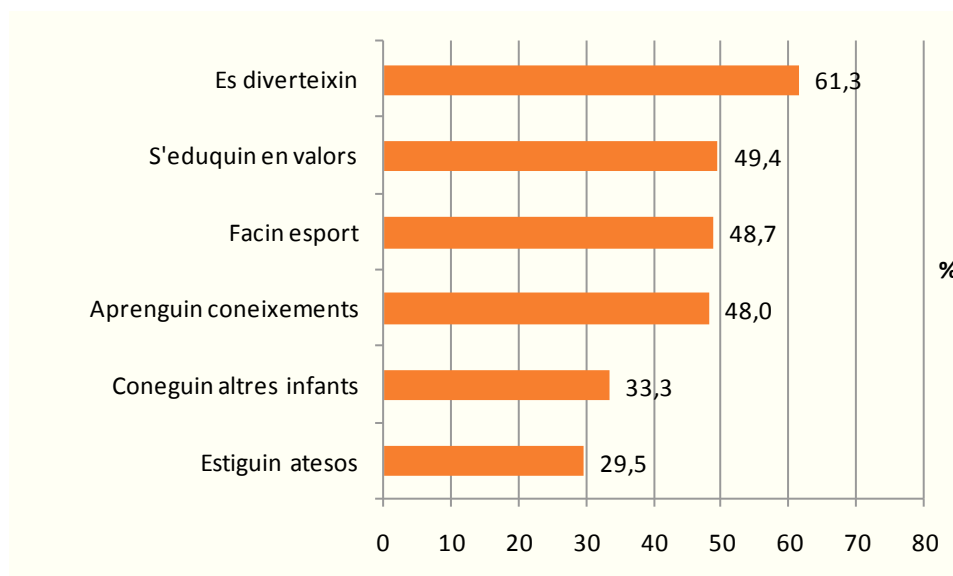
Valoració de les activitats

Al llarg de l'informe s'ha anat veient que la manera d'omplir el temps fora de l'horari escolar respon a nombroses circumstàncies estretament lligades entre elles. Això es reflecteix clarament en l'enumeració dels motius pels quals els pares i mares decideixen apuntar els seus fills i filles a fer activitats extraescolars. La llista de motius argumentats per les famílies participants en el Debat Familiar és molt diversa.

Les famílies consideren que les activitats extraescolars han de tenir un caràcter formatiu i lúdic. El motiu més reiterat és la possibilitat de diversió (61,3 %). No obstant això, també es valora que els infants es formen en valors, que facin esport i que aprenguin coneixements. Aquestes dades posen de manifest l'interès de les famílies per la dimensió educativa i de diversió de les activitats que els seus fills i filles realitzen fora de l'horari escolar.

La necessitat de cura apareix com a motiu principal en el 29,5 % de les famílies.

Gràfic 12. Motius per portar els fills/es a fer activitats extraescolars (% de resposta múltiple)



Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

Com més elevat és el nivell educatiu dels pares i mares, més nombrosos són els motius argumentats i més importància s'atorga a la formació i a la pràctica esportiva, així com a la relació amb altres infants.

Cal assenyalar que la necessitat de cura és un argument molt comú a les llars on el pare o la mare treballen a jornada completa o arriben a casa més enllà de les 18 hores, a les llars menys nombroses i a les d'estatus social baix, que en aquest sentit experimenten més dificultats per aconseguir que algú els ajudi en la cura dels seus fills i filles (bé perquè no disposen de prou xarxa o suport familiar, o perquè no poden pagar un cangur).

Motius pels quals no es fan activitats fora de l'horari lectiu

L'enquesta demostra que la realització d'activitats extraescolars depèn de molts factors. En conseqüència, podríem pensar que no fer activitats fora de l'horari lectiu també respon a motius molt diversos.

Per tal de contrastar-ho hem preguntat directament les raons per les quals no es realitzen activitats fora de l'horari lectiu, i la resposta és molt clara: prevalen els motius econòmics i la manca de temps per estudiar. Vegem-ho.

Per a les famílies, sobretot per a les del Poble-sec, una de les raons principals és de caire econòmic. El 53,0 % de les que no fan activitats extraescolars consideren que són massa cares. Aprofundint en aquesta dada es constata que el cost de les activitats és un argument

molt freqüent entre les famílies més nombroses i la població amb menys recursos econòmics, en especial entre les persones sense feina i la població estrangera.

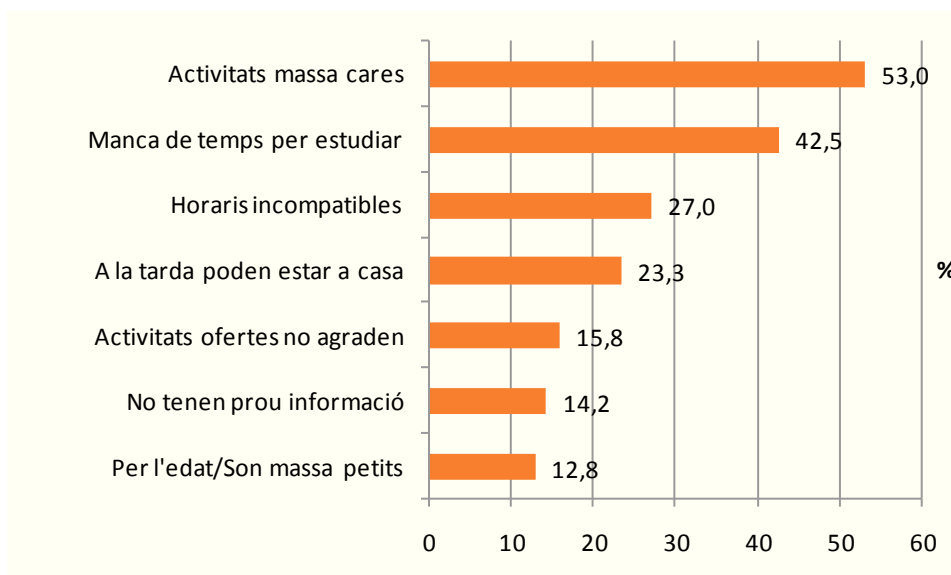
La necessitat de dedicar temps a altres activitats, en particular a estudiar, és el segon motiu argumentat (42,5 %) i s'incrementa a mesura que augmenta l'edat.

Després destaquen els motius vinculats amb la conciliació: bé perquè a la tarda el pare o la mare poden estar a casa (23,3 %) o perquè tenen dificultats per compatibilitzar els horaris (27,0 %).

El 15,8 % no en fan perquè no els agrada l'oferta i el 14,2 % perquè no tenen prou informació.

Finalment, el 12,8 % no realitzen activitats perquè els infants encara són massa petits.

Gràfic 13. Motius pels quals no es fan activitats extraescolars (% de resposta múltiple)



Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

Demandes de millora de les activitats fora de l'horari lectiu

Un altre aspecte valorat en el Debat Familiar és la demanda de millores que les famílies farien a les escoles, a les entitats del barri o als responsables polítics. La demanda més freqüent està vinculada amb el cost de les activitats: el 65,1 % demanen que les activitats tinguin un cost més assequible. Aquesta és la demanda majoritària en tots els tipus de llars enquestades, tot i que augmenta entre les de menor posició social.

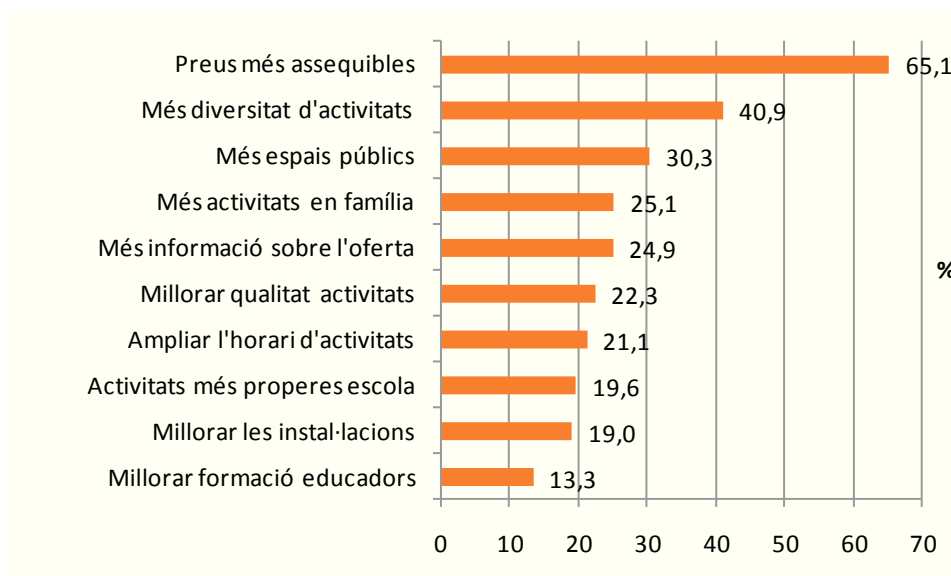
En segon lloc es demana més diversitat d'activitats (40,9 %) i d'espais públics (30,3 %). També hi ha una demanda elevada d'activitats en família (25,1 %).

Una cinquena part voldrien horaris més amplis i tenir activitats més a prop de l'escola.

També hi ha sol·licituds dirigides a la millora de l'oferta existent, ja sigui de les instal·lacions (19,0 %), de la qualitat de les activitats (22,3 %) o de la formació dels educadors/es (13,3 %).

Finalment destaca el percentatge de famílies que demanen més informació sobre les activitats existents: una quarta part voldrien rebre més informació.

Gràfic 14. Aspectes a millorar de l'oferta d'activitats extraescolars (% de resposta múltiple)



Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

Un últim aspecte a comentar és que, si bé la demanda de preus més assequibles és majoritària, les llars més benestants són més exigents amb el tipus d'oferta i amb els aspectes de la qualitat de les activitats i dels espais.

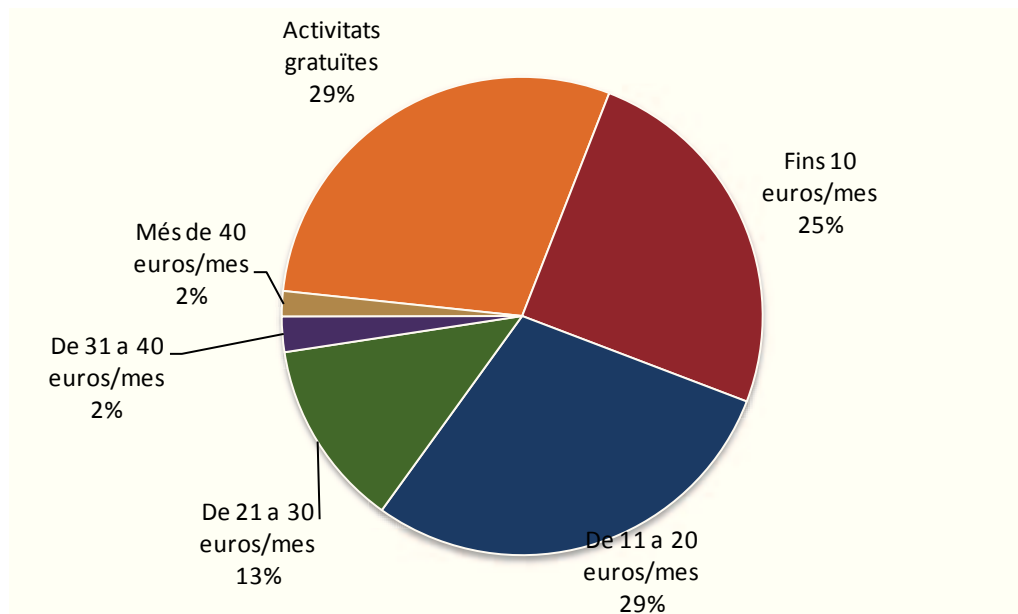
Les opinions respecte l'oferta d'activitats i el tipus de demandes són molt similars en els dos barris. No obstant això, les famílies del Poble-sec afirmen que tenen més dificultats per assumir el cost de les activitats, demanen que tinguin un preu més baix i voldrien disposar d'una oferta més propera i amb horaris més amplis. A la Font de la Guatlla es posa més èmfasi en la necessitat de millorar l'oferta actual: que sigui de més qualitat i hi hagi un ventall d'activitats més ampli.

El cost econòmic

El Debat Familiar posa en evidència que el cost de les activitats extraescolars és un dels aspectes més valorats per part de les famílies.

De fet, el 70,6 % opinen que una activitat extraescolar de dues hores setmanals hauria de tenir algun cost econòmic per a les famílies, mentre que el 29,4 % consideren que hauria de ser gratuïta. El preu que es considera més adequat oscil·la entre els 10 i els 20 euros al mes.

Gràfic 15. Opinió sobre el preu que s'hauria de pagar per una activitat extraescolar de dues hores setmanals (%)



Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

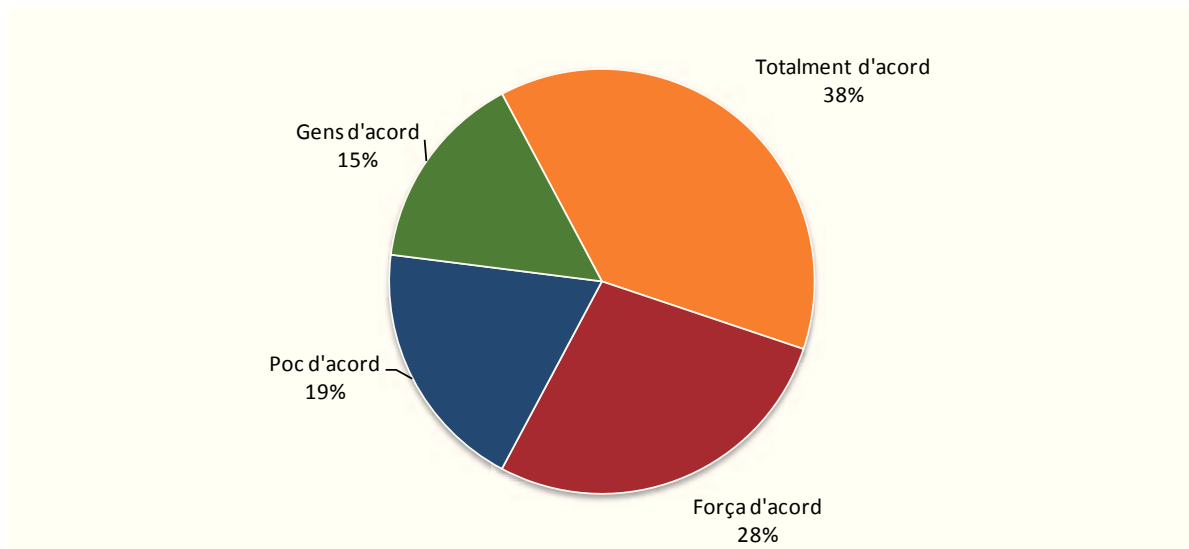
El nombre de fills i filles condiciona l'opinió de les famílies sobre el preu de les activitats, de manera que les famílies més nombroses són les que més es decanten per la gratuïtat o per costos menys elevats. Com ja s'ha comentat, també ho fan les que tenen un estatus socioeconòmic inferior.

Compartir els espais

Per acabar, el Debat Familiar pregunta a les famílies quin és el seu grau d'acord amb el fet que les activitats extraescolars que ofereixen les escoles s'obrin als infants del barri.

El 65,5 % de les famílies tindrien una resposta positiva davant l'obertura de les escoles a tots els infants del barri. L'escola pública està més d'acord amb aquesta proposta que no pas la concertada.

Gràfic 16. Les activitats de l'escola haurien de ser obertes als infants del barri? (%)



Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

4. IDEES CLAU

A continuació es presenten de forma resumida les idees clau que els agents i les famílies dels barris del Poble-sec i la Font de la Guatlla han posat de manifest durant la fase de diagnosi. Aquestes idees han de servir per identificar amb els agents les necessitats principals del territori, consensuar quines són més prioritàries i elaborar un pla d'acció.

Idees clau sobre els agents promotors d'activitats

- Es tracta de dos territoris molt condicionants per la seva orografia, al peu de la muntanya de Montjuïc i separats per la Fira de Barcelona. Encara que els dos barris estan molt a prop l'un de l'altre, tenen vides i dinàmiques molt diferenciades entre si i difícilment comparteixen població, teixit social i equipaments.
- El barri del Poble-sec ha acollit nova població en els darrers anys, fonamentalment d'origen immigrant, i segons els agents aquest fet incideix en el paper que tenen en el barri les activitats educatives més enllà de l'escola.
- La realitat de les AMPA de les escoles és força heterogènia: hi ha AMPA febles que tenen dificultats per gestionar les activitats, i d'altres de més fortes, amb molts membres i fins i tot organitzades per comissions. En general, a totes els costa mobilitzar les famílies i implicar-les en les activitats de l'escola.
- A banda de la muntanya de Montjuïc, en ambdós barris hi ha pocs espais per a la pràctica de l'esport, cosa que limita el nombre d'activitats esportives que s'ofereixen.
- Cal destacar el projecte Compartim patis, una iniciativa que a més d'incrementar els espais per al joc lliure d'infants i joves, facilita la cohesió social al barri.
- El dinamisme associatiu és més important al Poble-sec que a la Font de la Guatlla, un barri que, entre d'altres coses, és molt més petit. A més, el Poble-sec es beneficia d'una Coordinadora d'Entitats que promou la xarxa entre els agents, d'un Pla Comunitari en marxa i de la fortalesa de les associacions de veïns i veïnes, cosa que facilita el treball col·laboratiu entre àmbits d'acció.
- En tots dos barris, els centres cívics són un punt de contacte i de trobada molt important entre les famílies i les entitats dels territoris. Els agents entrevistats posen de manifest la seva sobreocupació, en especial al barri del Poble-sec, on hi ha més població.
- Al barri de la Font de la Guatlla cal destacar el coneixement mutu que hi ha entre els diferents agents educatius i socials. És un territori força petit, amb un teixit social escàs, i la majoria dels agents es coneixen i coincideixen en l'espai del Centre Cívic.

Idees clau sobre l'oferta i la demanda d'activitats

- La percepció general és que les activitats educatives que es realitzen més enllà de l'horari escolar en ambdós barris no son gaire nombroses ni diverses. Més de la meitat de les places ocupades són lúdiques i esportives, i principalment les organitzen les AMPA i els serveis públics.
- L'oferta d'activitats que promouen les entitats és bàsicament cultural; al Poble-sec les organitzen, sobretot, les associacions de cultura popular, mentre que a la Font de la Guatlla destaca una entitat cultural molt potent en el camp de la música i la dansa. Bona part de l'oferta esportiva és liderada per les AMPA i les escoles.
- Pel que fa a les activitats puntuals, les culturals i les lúdiques aglutinen infants i joves de totes les edats, i els més petits són els que fan més activitats d'aquest tipus.
- Per franges d'edat destaca una important oferta adreçada a joves d'entre 12 i 16 anys.
- El 65 % dels infants fan alguna activitat fora de l'horari escolar. L'activitat més estesa és l'esportiva, seguida de les disciplines artístiques i informàtica i idiomes.
- La realització d'activitats varia en funció de les característiques i dels recursos familiars, de l'horari laboral dels pares i mares i del seu nivell cultural. Alguns grups socials —com ara els infants d'origen immigrant i les famílies afectades per l'atur— fan menys activitats.
- A l'hora de decidir apuntar els fills i filles a activitats extraescolars, les famílies valoren que sigui un espai de diversió, però també que els infants es formen en valors, que facin esport, que adquireixin coneixements i que es relacionin amb altres nens i nenes.
- Les activitats també ajuden a compatibilitzar els horaris dels infants amb els dels pares i mares. Aquesta necessitat és superior a les llars on el pare o la mare treballen fora de casa a jornada completa, sobretot si arriben a casa més enllà de les 18 hores.
- Les noies realitzen menys activitats fora de l'horari escolar que els nois. Elles tendeixen a dedicar més temps a les activitats de caràcter artístic, formatiu i cultural, i ells a les activitats esportives.
- De mitjana es fan activitats extraescolars 2,6 dies a la setmana, majoritàriament entre el dilluns i el dijous. També hi ha molta activitat el dissabte al matí i fora del centre escolar.
- El 84 % dels infants farien alguna activitat que no fan, especialment esportives, artístiques, d'informàtica i idiomes i lúdiques.
- Se sol·licita un volum més elevat d'activitats extraescolars de dilluns a dijous i en cap de setmana. També es voldria disposar de més oferta d'activitats familiars el dissabte i el diumenge al matí.

- El motiu principal de no fer activitats és que es considera que són massa cares. Les famílies voldrien tenir activitats de preus assequibles, així com més diversitat d'activitats i d'espais públics.
- Dues de cada tres famílies consideren positiva la proposta d'obrir les activitats de les escoles a tots els infants del barri.

5. FONTS D'INFORMACIÓ

5.1. Agents educatius i socials entrevistats

Escola Carles I
Escola La Muntanyeta
Escola Mossèn Jacint Verdaguer
Escola Pau Vila
Escola Municipal Tres Pins
Escola Anna Ravell
Escola Magòria SCCL (cooperativa)
Escola Sant Francesc Xavier
Escola del Bosc de Montjuïc
Col·legi Sant Pere Claver
Institut XXV Olimpíada
AMPA Escola Carles I
AMPA La Muntanyeta
AMPA CEIP Mossèn Jacint Verdaguer
AMPA Pau Vila
AMPA Escola Sant Francesc Xavier
Agrupament Escolta i Guies Baden Powell
Centre d'Esplai Xerínola
Artixoc
Coral Infantil Xemeneia Amunt
Athletic Poble-sec
Coordinadora d'Entitats
Espai 12 @ 16
Plataforma Poble-sec per a Tothom (Casal Concòrdia)
Pla Comunitari
Centre de Serveis Socials Poble-sec
Biblioteca Francesc Boix
Centre Cívic El Sortidor
Ludoteca El Sortidor
Camp Municipal de Futbol La Satàlia

5.2. Centres escolars participants en l'experiència del Debat Familiar

CEIP Carles I
CEIPM Escola del Bosc de Montjuïc
CEIP Mossèn Jacint Verdaguer
Escola Sant Francesc Xavier
Escola Anna Ravell
CEIPM Tres Pins
CEIP La Muntanyeta
CEIP Pau Vila

5.3. Annex

Taula 16. Sexe dels infants (%)

Sexe	Conjunt del territori	El Poble-sec	La Font de la Guatlla
Noi	47,7	48,1	46,6
Noia	52,3	51,9	53,4
Total	100,0	100,0	100,0

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

Taula 17. Cicle educatiu (%)

	Conjunt del territori	El Poble-sec	La Font de la Guatlla
Cicle inicial	34,4	34,8	33,3
Cicle mitjà	28,3	27,8	29,9
Cicle superior	37,3	37,4	36,8
Total	100,0	100,0	100,0

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

Taula 18. Lloc de naixement dels infants (%)

Lloc de naixement	Conjunt del territori	El Poble-sec	La Font de la Guatlla
Catalunya	80,2	77,8	87,1
Resta d'Espanya	1,3	1,3	1,1
Resta d'Europa	1,5	1,3	1,9
Amèrica	10,8	12,6	5,7
Àfrica	2,3	2,4	1,9
Àsia i Oceania	4,0	4,5	2,3
Total	100,0	100,0	100,0

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

Taula 19. Lloc de naixement dels pares i mares (%)

Lloc de naixement	Pares	Mares
Catalunya	52,6	52,0
Resta d'Espanya	9,7	7,8
Resta d'Europa	3,9	3,6
Amèrica	16,2	23,3
Àfrica	8,0	5,6
Àsia i Oceania	9,5	7,7
Total	100,0	100,0

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

Taula 20. Quantitat de persones que viuen a la llar (%)

Persones	Conjunt del territori	El Poble-sec	La Font de la Guatlla
Dues	4,1	4,2	3,8
Tres	20,9	19,5	24,8
Quatre	43,9	40,6	53,0
Cinc	18,3	20,8	11,7
Sis	7,1	7,5	6,0
Més de sis	5,7	7,5	0,8
Total	100,0	100,0	100,0

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

Taula 21. Nombre de germans/es (%)

Nombre de germans/es	Conjunt del territori	El Poble-sec	La Font de la Guatlla
Cap	28,3	28,0	29,0
Un	46,7	44,3	53,5
Dos	16,1	17,6	11,9
Tres i més	8,9	10,1	5,6
Total	100,0	100,0	100,0

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

Taula 22. Hores setmanals de treball remunerat dels pares i mares (%)

Hores	Pares	Mares
No treballa	12,4	29,8
Fins a 20 hores	5,0	12,9
Entre 20 i 30 hores	4,6	13,7
Entre 30 i 40 hores	32,7	29,7
Més de 40 hores	45,3	13,9
Total	100,0	100,0

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

Taula 23. Participació en activitats extraescolars segons el barri i el tipus de centre (%)

Participació	Conjunt del territori	Barri		Titularitat	
		El Poble-sec	La Font de la Guatlla	Pública	Concertada
Sí	65,1	61,5	75,5	63,2	70,6
No	34,9	38,5	24,5	36,8	29,4
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

Taula 24. Participació en activitats extraescolars segons el nombre de persones a la llar i el lloc de naixement (%)

Participació	Conjunt del territori	Persones a la llar				Lloc de naixement	
		Dues	Tres	Quatre	Cinc o més	Catalunya i Espanya	Altres països
Sí	65,1	63,4	70,5	71,8	54,8	69,1	50,3
No	34,9	36,6	29,5	28,2	45,2	30,9	49,7
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

Taula 25. Tipus d'activitat i espai de realització segons el tipus de centre (% de resposta múltiple)

Activitat	A l'escola		Fora de l'escola	
	Centre públic	Centre concertat	Centre públic	Centre concertat
Esportiva	47,7	48,9	36,4	41,2
Artística (música, arts plàstiques, teatre, dansa)	29,0	18,7	14,8	17,9
Informàtica, idiomes	19,2	20,6	8,4	10,7
Reforç escolar	7,3	6,9	8,6	3,4
Educació en el lleure	2,5	2,3	7,1	5,3
Cultural (castellers, banda de música, coral)	3,5	3,8	4,0	3,8
Lúdica	10,5	9,2	16,5	11,8

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

Taula 26. Tipus d'activitat i espai de realització segons el barri (% de resposta múltiple)

Activitat	A l'escola		Fora de l'escola	
	El Poble-sec	La Font de la Guatlla	El Poble-sec	La Font de la Guatlla
Esportiva	48,4	46,8	36,6	40,5
Artística (música, arts plàstiques, teatre, dansa)	26,6	25,7	16,4	13,4
Informàtica, idiomes	22,0	12,6	9,3	8,2
Reforç escolar	8,5	3,3	7,3	7,1
Educació en el lleure	3,3	0,0	6,8	6,3
Cultural (castellers, banda de música, coral)	4,1	2,2	4,1	3,7
Lúdica	12,5	3,7	16,6	11,5

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

Taula 27. Tipus d'activitat i espai de realització segons el cicle educatiu (% de resposta múltiple)

Activitat	A l'escola			Fora de l'escola		
	Cicle inicial	Cicle mitjà	Cicle superior	Cicle inicial	Cicle mitjà	Cicle superior
Esportiva	50,7	51,0	48,0	40,8	37,8	40,5
Artística (música, arts plàstiques, teatre, dansa)	26,5	27,5	26,3	16,3	15,1	17,5
Informàtica, idiomes	20,6	20,7	18,7	5,6	8,8	14,2
Reforç escolar	2,3	10,0	11,2	5,2	9,6	8,2
Educació en el lleure	2,6	2,8	2,4	5,9	6,0	8,5
Cultural (castellers, banda de música, coral)	3,3	5,2	2,7	2,9	4,8	5,1
Lúdica	12,7	10,8	5,1	15,4	16,3	12,1

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

Taula 28. Tipus d'activitat i espai de realització segons el lloc de naixement (% de resposta múltiple)

Activitat	A l'escola		Fora de l'escola	
	Nascuts a Catalunya i Espanya	Nascuts a altres països	Nascuts a Catalunya i Espanya	Nascuts a altres països
Esportiva	49,0	44,9	39,3	33,7
Artística (música, arts plàstiques, teatre, dansa)	25,8	28,9	16,7	11,2
Informàtica, idiomes	17,9	26,2	9,0	9,1
Reforç escolar	5,8	12,8	6,8	8,6
Educació en el lleure	2,3	2,7	6,5	8,0
Cultural (castellers, banda de música, coral)	3,6	3,7	4,5	1,1
Lúdica	10,1	10,2	13,9	21,9

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat familiar.

Taula 29. Tipus d'activitat que es voldria fer segons el barri (% de resposta múltiple)

	Conjunt del territori	Barri	
		El Poble-sec	La Font de la Guatlla
Esportiva	32,5	34,1	27,9
Artística (música, arts plàstiques, teatre, dansa)	31,8	29,2	39,0
Informàtica, idiomes	30,5	32,5	24,9
Reforç escolar	8,6	9,4	6,3
Educació en el lleure	13,1	13,8	11,2
Cultural (castellers, banda de música, coral)	14,0	13,9	14,1
Lúdica	26,1	26,0	26,4

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

Taula 30. Activitats extraescolars sobre les quals es voldria tenir més informació segons el sexe i el cicle educatiu (% de resposta múltiple)

Activitats	Conjunt del territori	Sexe		Cicle educatiu		
		Noi	Noia	Cicle inicial	Cicle mitjà	Cicle superior
Esportiva	39,1	43,5	35,1	37,6	38,6	41,4
Artística (música, arts plàstiques, teatre, dansa)	35,9	28,9	43,5	37,6	35,5	33,2
Informàtica, idiomes	39,9	37,4	41,8	41,2	38,2	41,7
Reforç escolar	23,7	23,8	24,0	23,9	27,5	23,0
Educació en el lleure	22,0	22,0	22,7	21,9	22,3	21,8
Cultural (castellers, banda de música, coral)	16,0	16,5	15,6	15,7	18,3	13,9
Lúdica	20,0	18,8	21,4	20,6	21,1	16,6

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

Taula 31. Activitats extraescolars sobre les quals es voldria tenir més informació segons el barri (% de resposta múltiple)

Activitats	Conjunt del territori	Barri	
		El Poble-sec	La Font de la Guatlla
Esportiva	39,1	40,5	35,3
Artística (música, arts plàstiques, teatre, dansa)	35,9	33,3	43,5
Informàtica, idiomes	39,9	39,1	42,4
Reforç escolar	23,7	22,9	26,0
Educació en el lleure	22,0	20,1	27,5
Cultural (castellers, banda de música, coral)	16,0	14,5	20,1
Lúdica	20,0	17,4	27,1

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar.

Taula 32. Horaris en què es voldria tenir més oferta d'activitats extraescolars per als fills/es (%)

Horaris	Conjunt del territori
Dilluns	
▪ De 16.30 a 18.00 h	29,0
▪ De 18.00 a 20.00 h	27,5
Dimarts	
▪ De 16.30 a 18.00 h	27,7
▪ De 18.00 a 20.00 h	21,8
Dimecres	
▪ De 16.30 a 18.00 h	27,5
▪ De 18.00 a 20.00 h	26,1
Dijous	
▪ De 16.30 a 18.00 h	27,8
▪ De 18.00 a 20.00 h	23,7
Divendres	
▪ De 16.30 a 18.00 h	22,3
▪ De 18.00 a 20.00 h	23,4
Dissabte	
▪ Matí	29,4
▪ Tarda	20,1
Diumenge	
▪ Matí	13,2
▪ Tarda	10,4

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Debat Familiar